

Sermo

Septimo p elemosynarū largitionez.
Un Danielis. iij. Peccata tua elemo-
synis redime. **U**n canit in qdragesima.
Abscondite elemosynā in sinu paupum.
et ipsa orabit p vobis. quia sicut aqua ex-
tinguit ignē. ita elemosyna extinguit pec-
catū. **U**n Eccl. iij. Sicut i sereno glacies.
sic ex elemosyna ꝛc. Et addūt qdā p iu-
riarum dimissionē q est elemosyna spūa-
lis. de q dī Luce. vi. Dimittite et dimitte
mini. **U**n etiā Aug. Multa sūt genera
elemosynarū. q̄s cū facim⁹ adiuuamur. et
dimittunt peccata nra. Sz ea nihil ē ma-
ius q̄s cū ex corde dimittimus qd in nos
q̄sqz peccauit. **O**ctauo p dignā eucha-
ristie cōmunicationē. de p̄le. dis. ij. Cum
omne. Et qdaz addūt extremā unctionē.
extra d sacra unctione. c. viij. De his sunt
versus. Cōfiteor. tundo. aspergor. p̄teror
oro. Signor. edo. dono. per hęc venialia
tollo Et nō solū p illa specialiter enume-
rata. sz etiā p qdlibet bonū opus delētur
venialia. Sic dicit sanct⁹ Ibo. Plura
vel pauciora venialia p p̄dicta remittun-
tur. fm q p̄ h maior vel minor feruor cha-
ritatis p̄cat. q de pluribz vel paucioribz
saltē implicite p̄titionē p̄tineat. vnde nō
oportet q p hęc semp omia talia peccata
venialia dimittantur

De eo dē euangelio.

Amaritanus appropin-
quās alligauit vulnera ei⁹. Adic-
tū dicendū d septē sacramentis
ecclesie. Et istū sermonem quere infra ser-
mone. CXLVIII. p.

Dominica. xiiij. Sermo. CXI
de sacerdotibus.

Et ostendite

i vos sacerdotib⁹. Luce. xviij.
In h q̄ christ⁹ leprosos istos
post mūdationez ad sacerdotes misit dat
nobis exēplū honorādi sacerdotes. **U**n i
p̄senti smone tria sūt dicēda. Primo de
dignitatē sacerdotū. Secdo q̄s q̄uiter illi
peccant q̄ sacerdotibz tetrahūt. Tercio q̄s
p̄culose stāt mali sacerdotes. s. p̄cubinarij

Circa p̄mū sciēdū. q̄ sic nouē dōri an-
geloz i celo. sic etiā sunt nouē dignitates
sacerdotū. **U**n p̄mo sacerdotes sūt super
oēs reges et principes terre. **U**iere. i. Ego
p̄stitui te sup oēs gentes et regna. Etā pa-
tet h. quia dignitas sacerdotalis hz reges
p̄secrare et facere. sz oēs reges mūdi n̄ p̄nt
vnū sacerdotē facere. Et in signū eius q̄
maiores sūt. tunc nō est iam p̄nceps adeo
magnus. quin tenet cernicē iuā i cōfessio-
ne humiliare corā sacerdote loco dei. qui ē
vicarius christi. **U**n breuiter de exalta-
uit sacerdotes sup oēs hōies et sup oēs cre-
aturas. **U**n qdam doctor dicit. Si con-
ditiōe estis hōies. dignitate estis sup oēs
hōies. Idē doctor. Sacerdos ē altior re-
gibus. felicioz angelis. creator sui creato-
ris. **S**ecundo honorauit eos in tpalib⁹
qz illa q̄ sibi de⁹ refrauit. scz decimas. ob-
lationes. testamēta. p̄mitias et alia patri-
mōia christi. ḡtis sacerdotibz p̄tulit. p sus-
tentatione corpis vt illi sine labore. (cū ali-
os hōies laborare oportet.) quieti⁹ deo h-
uiant in spūalibus. **T**ercio honorauit
eos eis emunitatē p̄ferēdo vt null⁹ terren⁹
p̄nceps sup eos iurisdictionē habeat. nec
rex. nec ali⁹ p̄nceps. nec aliq̄s hōin⁹ secu-
larū audeat manus suas violenti eos po-
nere. etiā i minimū. **O**ppositū faciēs eo fa-
cto ē excommunicatus maiori excommunica-
tione tam i celo q̄ i terra. Sic etiā p̄tegit
eos vt null⁹ audeat eos p̄turbare verbis
vel factis. qz dñs opprobriū illis illatum
reputat quasi sibi factū. **U**n dñs dicit p
p̄phetā Zach. ij. Qui tangit vos quali q̄
tāgit ꝛc. Itē p̄s. Nolite tangere christos
meos. Quare nec i verbis sūt molestādi.
sz honorandi. **U**n dicit dñs ad Moysen
et Aaron. Bñdicā bñdicentibz vos. **U**n
etiā ab ecclesia sacerdotes sunt p̄ilegiati
intantū q̄ quicūqz p̄tra libertatē cleri et sa-
cerdotū statuta faciūt. vl talia statuta nō
fuerūt. excommunicationē incurrūt. **U**nde
null⁹ p̄ncipū secularū audet exactiōes fa-
cere i clerū. Itē nec aliq̄s d̄z pedagū acci-
pe a clero. alias sententiā excommunicationis
incurrit. nec a p̄dicta excommunicatione absolui

pōt nisi plene restituerit. **Quarto** hono-
rauit eos in h. q. cōmisit eis aīas fidelīū. i.
ecclesiā sanctā. **Uñ Chyso.** Celo 7 ange-
lis 7 oī creatura nobilior ē. Ecclesiā etiā
chrīstū ampli⁹ dilexit q̄ seipsū. **Uñ** venit
d. celo ī terrā. 7. xxiiij. annis p. ea fūit. et
tandē amarā mortē p. ea sustinuit. 7 iam
dat ei corpus suū ī cibū 7 sanguinē ī potū.
7 post hāc vitā dat ei seipsū ī celo in p̄mū.
Insup hāc dilectā ecclesiā cōmisit sacer-
dotib. cū oīb. donis. i. sacramentis. **Sol⁹**
enī ordo sacerdotalis ex officio h. bapti-
zare. q̄uis ī necessitate cuiuslibet liceat. **Itē**
sol⁹ h. cōferre sacramētum p̄firmationis.
Itē solus sacerdos h. audire p̄fessiones.
7 a peccatis absoluerē. 7 p̄nias iniungere.
Uñ Joh. xx. Accipite sp̄m sanctū. quorū
remiserit. **Itē** solus h. porrigere sacra-
mentū extreme unctionis. 7 sic d. alijs. **In**
hac dignitate icōp̄hēbili eos honorauit
singulariter p̄ oīb. alijs hoīb. **Matth. v.**
Vos estis lux mūdi. Sic enī mūd⁹ nihil ē
sine luce sic ecclia sine sacerdotib. **Quin-**
to honorauit eos in h. q. vult q. districte
obediāt eis loco sui ab oīb. hoīb. cuius-
cūq. stat⁹ 7 p̄ditiōis fuerint. **Luce. x.** Qui
vos audit me audit. 7 qui vos spernit me
spernit. **Aug⁹.** Quicqd. nō licet pastōis ē
rephare ne fiat. **Gregi.** Audire ne fiat to-
minis ē. **Ergo** obediendū ē eis tanq. chri-
sto. qm̄ p̄cipiūt hoīb. ieiunare. festinare. et
sic d. alijs. imo cōminat dñs inobediētib.
7 rebellib. **Deut. xvij.** Qui sup̄bierit no-
lē obediēre sacerdoti p̄prio morte moriet.
Exemplum possumus accipere d. dathan et
abiron 7 chore. q. rebelles fuerūt **Moyli** 7
Aaron. 7 iō terra se apuit 7 viuos eos ab-
sorbuīt **Sexto** honorauit eos dādo eis
ptātē ligādi 7 absoluerēdi **Matth. xvij.**
Quicūq. ligaueritis sup̄ terram erūt. 7c.
Hec potestas ligādi 7 soluerēdi vno mō in-
telligit d. exōdicatione q̄ ē gladi⁹ sp̄ualis.
Et ē multū timēda p̄pter quinq. **De** ista
materia q̄re ante ser. lxx. **I.** Alio mō hec
ptās d. absolutiōe pctō 7 intelligit. **Vnde**
ep̄s qm̄ ordinat sacerdotes exufflat in eos
dicēs illud **Joh. xx.** Accipite sp̄m sanctū.

quorū remiseritis. **Septimo** hono-
rauit eos ī h. q. nōiant in scripturis ange-
li. **Uñ Gregi.** dic. Dēs q. sacerdotis noīe
consent. angeli vocant. **Quare** aut ange-
li vocant. q. hnt similitudinē cū angelis.
Primo q. angelorū ē ministrare deo 7 ho-
minib. q. fm̄ aplin. **Dēs** sunt administra-
torij sp̄s. **Sic** etiā sacerdotes hnt mini-
strare deo die noctuq. 7 hoīb. cū sacramt.
Secūdo q. angelus ē vita purus. sic 7 q.
libet sacerdos tenet esse castus. q̄ ē vita an-
gelica. **Uñ Ambro.** Qui nō nubunt nec
uxores ducūt sic angeli ī terris sunt. **Da-**
mascen⁹. li. iij. **Anuptijs** abstinentia ē an-
gelorū imitatio. **Tertio** angeli hnt iforma-
re 7 admonere hoīes p. bonā inspirationē.
sic 7 sacerdotes p. x̄bū dei. **Quarto** ange-
li hnt deū laudare. p̄s. **Laudate** dñz oēs
gētes. 7c. sic 7 sacerdotes quotidie sub p̄-
cepto mortalis peccati tenent soluerē sep-
tē horas canōicas ī laudē dei. **Octauo**
de⁹ honorauit sacerdotes ī h. q. sacerdos
aliq̄liter similis ē Marię beatissime virgi-
ni. **Primo** sic beatissima x̄go Maria cō-
cepit p. quinq. x̄ba verū corp⁹ ch̄risti. **Lu-**
ce. j. Fiat in fm̄ verbū tuū. **Sic** sacerdos
p̄ficiat p. quinq. x̄ba verū corpus ch̄risti.
Et sic imēdiate p̄ p̄sensū Marię fuit ch̄ri-
stus totus ī vtero ei⁹. **Sic** imēdiate post p̄-
lationē verborū p̄secrationis trāssubstan-
tiat panis ī verū corpus ch̄risti. **Secūdo**
sic beata virgo post p̄tū ch̄ristū portauit in
manib. suis. 7 ī p̄sepe collocauit 7 eū econ-
uō leuauit **Sic** sacerdos post p̄secratiōez
leuat ch̄ristū 7 locat eū ecōuerso. tractans
eū ī manib. suis. **Tertio** sic beata virgo fu-
it sanctificata ī vtero 7 anteq. p̄cepit ch̄ri-
stū. p̄s. **Sanctificauit** tabernaculū suū al-
tissimus. **Sic** sacerdos antea ordinat an-
teq. p̄secrat. q. sine ordine nihil p̄secraret
Ergo laicus quantūcūq. sanct⁹ nihil age-
ret etiā si verba p̄secratiōis p̄ferret. **No-**
no honorauit eos sup̄ angelos 7 etiā ali-
qualiter sup̄ dignitatē beatę Marię vir-
ginis. **Primo** ī dignitate custodię. sacer-
dos enī habet custodire plures aīas. sicut
ep̄us totū ep̄scopatū. papa totū mūdū
B 2

Sermo

pleban⁹ totā prochiāz. **Un Bern.** **D** q̄
digni custodes q̄ tā sollicitē p̄uigilant vt
aias sibi creditas a morte ęterna custodi-
ant. **h angel⁹** t̄m h̄z custodire vnāz aiam.
Hiero. Magna dignitas aiarū. vt vna/
quęq; ab ortu natiuitatis ī sui custodiaz
habeat angelū deputatum. **Secūdo** ī su-
mēdo 7 tangēdo corp⁹ christi. Angelorū
enī ē videre deum. **Matth. xviij.** Angeli
eorū semp vidēt faciez p̄ris mei q̄ ī celis ē.
S in **H** sacerdos maior ē angelo. q̄ ille
videt. iste aut tractat. 7 cū **H** sumit. quod
nūq; sic datū ē alicui angelo q̄ sic sumat.
H sufficit ei t̄m deū p̄tēplari. **Tertio** in con-
serando corpus christi. **In H** sacerdos n̄
solū angelos. **h etiā Mariā** matrem christi
excellit. **Un minim⁹** sacerdos ī terris pōt
H. qd maxim⁹ angelus ī celo nō pōt. **Un**
Bern. **D** veneranda dignitas sacerdotū
in quorū manib; tanq; ī vtero x̄ginis dei
filii incarnat. **Un etiā Aug⁹.** **In p̄sēra-**
tiōe sacre hostię tota celestis curia sibi ser-
uit. 7 dñs celi ad eum dēscēdit. **Un Am-**
bro. sup Lucā. Non dubites assistere an-
gelos. qn̄ assistit christ⁹ ī altari. qn̄ scz im-
molar. **Un christ⁹** pōt dicere cuilibet sa-
cerdoti illud **Esa. v.** **Quid** vltra debui fa-
ceretibi 7 nō feci? **Circa** secūdū sciendū
q̄ q̄libet hō d̄z honorare sacerdotes. ex q̄
de⁹ ita multiplici honore eos sublimauit.
Et p̄tra **H** faciūt q̄ sacerdotes inhonorāt.
in q̄ deū ḡuiter offendūt. **Un Henric⁹** d̄
v̄rimaria sup. iij. p̄ceptū dicit. **De** illis
hōib; q̄ sacerdotes nō honorant. **H** eis de-
trahūt 7 infamāt. q̄ rurū crucifigūt filiūz
dei ī semetipsis. **Nā** q̄tiens religioso vel
sacerdoti detrahis totiēs spineā coronam
capiti christi imp̄mis. quia ipsi sūt caput 7
supior ps ecclesie militātis. **Quotiēs** aut
iuriā ipsis facis totiēs ipsū christū dānis
p̄figis. q̄tiens eis p̄uitiat⁹ fueris. totiēs ī
facie christi cōspuis. quotiens ipsos exo-
sos habueris vel dicta vel facta eorū ex-
probraueris. totiēs lancea latus christi cō-
figis. **Un** de⁹ ostēdere volēs q̄ntū illud
p̄ctm̄ detestaret. ostēdit **H** ī p̄gna insolita
quam dathan 7 abiron 7 chore p̄tulerūt.

dñ eos terra viuos absorberet. p̄ eo q̄ ip-
sis sacerdotib; insultauerunt. **Ex** q̄ patet
q̄ sacerdotes ab oib; merito sūt honoran-
di. **Et** **H** q̄ntū ad secūdū. **Sed** q̄ntūz
ad tertū sciendū q̄ sacerdos fornicarius
ī statu p̄culoso stat. **Unde** sciendū q̄ sa-
cerdos fornicari⁹ vel existēs ī quocūq; pec-
cato mortali. dñ nō vere p̄ritus. nec dig-
nā agēs p̄niaz vt optet q̄tiēs actū alicui⁹
ordinis facit. peccat mortalit̄. **Un** qn̄ bap-
tizat vel absoluit p̄fiteēs. vel p̄dicat. aut
matrimonia solēnicat. aut sacramētū eu-
charistie. aut extreme v̄ctiōis p̄bet. vel
mortuos sepelit. aut mulieres post p̄m in-
troducūt. vel aquā 7 sal ī die dñica exorci-
cat. aut p̄lm̄ aspergit. vel candelas in fe-
sto purificatiōis Marię. aut ramos ī die
palmarū. vel ignē vel baptismū. aut cereū
ī vigilia pasce vel pentecostes b̄ndicit. **Et**
qd̄ mai⁹ oib; his ē. qn̄ celebrat missaz 7 sa-
cramētū eucharistie p̄secrat atq; p̄sumit.
In oib; istis nec nō in alijs actib; q̄ sacris
ordinib; sūt annexi. aut ī quolibet ipsoz
si quē singularit̄ exercet. semp mortaliter
peccat. 7 totiēs q̄tiēs aliquē actū vt m̄ster
ecclesie exequit⁹ 7 exercet. sic ex dictis sacri
Lco. i. iij. dis. xxiij. manifestissime p̄bat.
Ac etiā n̄ solū ī p̄scriptis actib; 7 effectib;
h etiā fm Dio. qn̄ 7 q̄tiēs aliquā vestē sa-
cerdotalē sumit hinc induit. vt albam vel
maniculū vel stolā vel casulam. aut alias
sacras vestes cōmunē vel diuissim. qd̄ re-
uera satis ē horredū. stupendū. 7 valde p̄-
culosū. ī tali statu atq; dignitate tot 7 tā-
tis criminib; subiaccere atq; iplicari. **Un**
nō immerito dī. **Quāto** ḡdus altior. tan-
to casus ḡuior. **Itē** sacerdos incōtinens 7
fornicarius suspēsus ē ipso iure. 7 missa ei⁹
nō d̄z audiri. vt patet extra de coha. de. 7
mu. c. **V̄ra.** Audiēs aut missaz ei⁹ peccat
mortalit̄ fm **Lco. x.** qd̄libet. q. viij. **Et** **H**
telligit d̄ publicis fornicarijs. **Querit**
H si talis celebrat vtrū sit irregularis. **R̄**
sio. sic vt dic̄ **Buil.** **Et** q̄ntū vtrū ep̄s pos-
set cū ipso dispensare. **R̄ndet** q̄ sic. **Ex** q̄
dispensatio ī **H** casu nō ē p̄hibita. **Et** inra
q̄nēniūt ī p̄traniū illa p̄tēdūt d̄ suspēso

ab hōie nō a iure. qz iura benignius solēt
agere qz hōies. **I**te querit clerici q expē-
dūt patrimoniū crucifixi cū meretricibus
utrū teneant ad restitutionem. **R**ndet q
clerici q res siue bona ecclesie dāt meretri-
cibz. histrionibz. vel etiā suis p sanguineis
nō ad sustentationem nature. s vt possint
eos vitare d patrimonio crucifixi. illi rap-
tores sūt z tenent ad restitutionē. **Q**ue-
ritur vlti? d qbus rebz dnt restituere.
Rnsio si hnt patrimoniū seculare. de hoc
pnt facere restitutionē. vel si aliqd d arti-
ficio vel labore manuali habuerint. **S**z d
rebz ecclesie nō sufficit restituere. qz qcqd
eis supest. sup victū z amictū. s debet da-
re paupibz. **U**n dī in decr. Bona sacer-
dotis sūt bona paupum. xl vij. dis. Sic hi
z. xvi. q. i. c. vlt. Nisi sibi subtraherēt d ne-
cessarijs. vel nisi res qz habuerūt de patri-
monio. vel d artificio expendissent i vsus
ecclesie. **h**ec **G**uil. **Q**ueritur utrū con-
cubine sacerdotū teneant restituere que a
sacerdotibus p tali illicito ope receperunt.
Rndet hū **R**ay. q sic. Nam fornicarię z
hūi psonę turpes tenentur restituere ipsi
ecclesie. nisi forte eis fuerit datā causa ele-
mosynę i sua necessitate. qz tūc fuit debitū
h **I**dē **H**ostien. **S**ciendū q magister
i cōpēdio theologicę veritatis li. vi. c. xxv.
dicit. qz oēs sacerdotes habeāt clauēs
nō tñ oēs pnt ligare z soluere. sic excoi-
cati. suspensi. heretici dñati. **H**oc aut nō ē
ppt defectū ordinis. s qz nō hnt materiā.
scz subditos q auferunt eis qñ excoicant.
vel suspendunt. pnt tñ baptigare. qz s est
sacramētū necessitatis. **P**nt quoqz tales
eucharistiā pficere. qz s substantiā adbe-
ret ordini. ligare aut z soluere ordini adbe-
ret accidētali. **U**n nos legim? vnū exem-
plū d sacerdote fornicario. i vita beati **E**li-
gij episcopi. q cū qdā sacerdos ifamis es-
set i diocesi ipsi? epī. z frequentē admonit?
ab eo noluit abstinere a cōcubina sua z a
peccato luxurie. **T**ūc beat? **E**ligi? ep̄s ex-
coicauit eū. z phibuit q nullo mō celebra-
ret. **C**ū aut mādātū epī quipenderet z ce-
lebrare vellet. **A**stans altari subito cecidit
retro. sū a diabolo suffocat? expirauit co-

ram omni populo.

Ad eandē dñicā **S**ermo. CXII.
de gratiarum actione.

Cecidit in faci-

Cem ante pedes zc. **L**uce. xviij.

Sciendum q ille samaritan?

a christo d lepra mūdāt? reuſus ē ad dñm
grās agēs ei d bñficio sibi ipſo. s cecidit
in faciē ante pedes ei?. **U**n i pſenti hūi
tria sūt dicēda. **P**rimo q sūt illa q debet
nos inducere ad laudandū z regrandū
deo. **S**cdō d qbus debem? regrare deo.
Tertio exēplū d grarum actiōe. **C**irca
pñū sciendū q septē inducūt nos ad grā-
rū actiōes deo referēdas. **P**rimū est sa-
cra scriptura quā spūſſanc? locut? est per
pphetas z sanctos doctores. **U**n **L**obig
iij. dixit **L**obias senior filio suo: **D**i tpe
bñdic deum. **S**ic vnusquisqz p dōz doce-
re filiū suū ad laudādū deū. exēplo illius
Lobig. ps. Bñdicā dñz i oī tpe zc. **O** q
felix esset h q s in veritate cū ppheta **D**a-
uid dicere posset. **U**n **A**ug? i li. de cōfess.
Vere felix esset. q posset diuine laudi sem-
per insistere. **A**pl̄s. **I**n oībz grās agite.

Secundū qd nos inducit ad laudā-
dū deū. ē pſideratio creaturaz q suū crea-
torē laudāt. **N**ā i illo psalmo q cantat in
matutinis. scz **B**ñdicite oīa zc. monētur
oēs creature. s mōtes z colles. ligna fructi-
fera z vniūsa germinātia i terra. aq ignis
z pisces marj. volucres celi z bestie terre. et
sic d alijs. ppter peccatorē z diabolu. illi nō
monent ad laudādū deū. qz indigni sunt
Quia nō ē speciosa laus i ore peccatoris.
vt habet **E**ccl. xv. **S**ed dices quō crea-
ture iā enumerate laudāt deū. **R**ndetur.
Aqua p otinuū fluxū suū inqñtū pōt lau-
dat deū. **T**erra aut fructus germinādo et
flores. **A**rbores i altū se erigēdo z crescēdo
erga creatorē. **V**olucres i cātādo zc. **A**b-
surdū ē hōiez tacere z i lecto dormire z pi-
gritari. cū auiculę pue i auroz deū suū
laudāt. **U**n **G**regi. i moral. **D**irū est. q
deū hō nō semp laudat. cū oīs creatura ad
deū laudādū semp eū inuitat. **T**ertiu
est natura ppria. nam in corpore humano

Bermo

Ingeminavit natura tot mēbra vt dicunt philosophi. q̄t sūt dies ī āno. vt ex h̄ rōna li instinctu informemur. ne vlla dies nos p̄trāseat. sine laude diuina ⁊ gr̄a actiōe. q̄cū q̄s mēbra corpis inspicit. tūc reducere d̄z ad memoriā. q̄ de tot mēbra corpori suo ptulit. q̄t sunt dies ī anno. vt deū laudare debeat cū corpe. ad honore ipsi or- dinādo cogitatiōes cordis. p̄ba oris ei⁹. ⁊ opa corpis. **Un̄ apls.** **D**ia quēcūq̄ faci- cis verbo vel ope. oīa ī zc. Et ex h̄ actio- nes illi⁹ hōis nō censent humane. s̄ potius celice ⁊ diuine. q̄ celicā formā ipsis imprimi- mit. cū eis dē solū diuinū honore intēdit. et h̄ ex oībus actib⁹ suis pōt mereri remune- rationē eterne vite. s̄ comedēdo bibēdo. dormiēdo laborādo. **Un̄ apls.** **S**cimus qm̄ diligētib⁹ deū oīa zc. **U** h̄ i sumēdo cibū deū laudare pōt. patz p̄ Aug. dicēte. Porro si māducas ⁊ bibis ad refectiōem corpis. ⁊ deo gr̄as agis. cib⁹ et potus tuus laudāt deū. **I**tes dormiēdo. **Un̄ Greg.** **B**onus scōp̄ nō vacat a merito. q̄ cū h̄o comedit ⁊ dormit. p̄ sustentationē ⁊ p̄forta- tiōē nature ⁊ corpis sui. vt deo hui⁹ ⁊ la- borare possit. sp̄ meret. **E**rgo bonus ⁊ lau- dabile ē a q̄libet christiano. q̄ cū de mane surgit. vt oēs suas actiōes ⁊ opa que illa die facere itēdit deo offerat. ⁊ petat a deo dirigi ī oībo verbis ⁊ factis. **E**t cū d̄ sero trāsīt dormitū vt ī aīa discutiat. p̄p̄riā suā p̄sciētiā. si ī aliq̄ deū illa die offēdit. ⁊ d̄ h̄ doleat. ⁊ sic p̄trito corde se ad lectū suū lo- cet. **Un̄ Chryso.** in s̄mone q̄dā. **Q**uā ac- cubaueris sup̄ strātū tuū anteq̄ veniat ti- bi somn⁹. p̄fer ī mediū codicē p̄sciētię tue ⁊ reminiscere peccata tua. q̄d d̄bo vel facto v̄l cogitatiōe peccasti. q̄ valde piculosū ē dormire p̄ vnā noctē scienti mortali pctō q̄ si moreret̄ ḡmalit̄ damnaret. **Un̄ Dio- ni.** de diui. no. **A**udacior ē q̄ cū vnō pecca- to mortali dormit. q̄ q̄ cū septē hostib⁹ de morte ei⁹ iuicē obligat̄ cōfligit. **E**rgo de- bem⁹ semp stare ī timore dei die noctuq̄. ⁊ cū semp p̄ oculis h̄re ī oībo cogitationi- bus. **Un̄ Ili.** d̄ sum. h̄o. **T**imor dñi expel- lit pctm̄. **T**imor rep̄mit vitii. timor cautū facit hōiēz ⁊ sollicitū. vbi timor nō ē ibi sa-

lus n̄ erit. **Un̄ scriptū ē Eccl.** xviij. **S**i n̄ ī timore dñi te tenueris zc. **Un̄ Bern.** **C**ō- nexa q̄dē sunt timor ⁊ religio. nec manere pōt alterū sine altero. **Q** q̄s plures sūt qui sine oī timore viuūt. ⁊ illis non erit salus. **Un̄ ps.** **I**nitii sapiē timor dñi. **R**am h̄o q̄ntūcūq̄ sanct⁹ si n̄ ī timore dei stat. fina- liter male hēbit. **Un̄ Bern.** **O**mne nāq̄ virtutū edificii ilico vergit ī p̄cipitiū. si ti- moris dñi amiseris p̄sidiū. **Q**uartum qd̄ inducit ad laudādū deū ē q̄ deū lau- dare ⁊ ei gr̄as agere ē q̄dā diuine maiesta- tis p̄statio ⁊ n̄ ē necessitatis denotatio. **I**n h̄ enī q̄ deo de suis bñficijs gr̄as agi- mus cū dñm nrm ⁊ capitaneū p̄testamur. **Un̄ christ⁹** volēs d̄ quinq̄ panib⁹ festum facere qd̄ nō fuit festū humanū s̄ diuinū. gr̄as egit et fregit. deditq̄ discipulis suis vt apponeret turbę. **I**tē ē etiā n̄ ē necessita- tis denotatio. q̄ enī regratiat̄ suā necessi- tatē p̄testat̄. **C**ū enī deo de receptis gr̄as agim⁹ p̄testamur q̄ nisi h̄bātem⁹ nisi qd̄ d̄ ei⁹ munere possidem⁹. **Q**uintū indu- **ctiū** q̄ gr̄arū actio ē bonorū receptorū a deo augmētatio. **R**ā deū sic puocamus ad dandū maiora. si d̄ p̄ceptis gr̄as agi- mus ⁊ datorē reuereamur. **U**nde Bern. **D**ona multiplicant̄. si p̄ora tanq̄ dona suscipi vident̄. **U**nde etiā Chryso. super **Matth.** **G**ratia actio ē inuitatio ad plus dandū. **E**t ideo optim⁹ mod⁹ impetrādi ē d̄ p̄ceptis p̄us gr̄as agē deo. q̄ qm̄ h̄o se- riolē aliqd̄ a deo vult impetrare. tūc d̄ p̄- ceptis p̄mo d̄z gr̄as agere. **V**erbi gratia **S**i petis a deo aliqd̄ tpale. s̄ tibi necessa- riū. s̄ p̄ vestimēto corpis. tūc antea sibi re- gratiari debes q̄ te misericordit̄ a puericia tua vestiuit. ⁊ nūq̄ te ī frigore mori p̄misit. **U**nde Greg. **S**equētiū rerū certitudo ē p̄- teritaz exhibitio. **S**imiliē si petis cibum. tūc reḡare sibi q̄ te p̄auit a inuētute tua. **S**imiliē si petis p̄seruationē fructuū. lege- tū ⁊ vineaz. tūc reḡare sibi d̄ p̄ceptis fru- ctib⁹. **S**imiliē si petis p̄seruari cū mercimo- nijs tuis a raptorib⁹. tūc reḡare sibi q̄ te antea sp̄ius custodiuit ⁊ p̄speritatē p̄cel- sit. ⁊ postq̄ ad domū reuēsus fueris. tūc d̄ bis q̄ lucrast̄ es. debes christo p̄tem dare.

paupibz et egentibz subueniēdo. et si aliquis
diffortuniuz tibi acciderit. si peccatis tuis
ascribere debes. ut dicas. qz antea ingrat^{us}
fuiſti. et dona et bñficia dei male expendiſti
g^o de^o b^o sup te miſit. et dic cū p^oſ. **Iuſt^{us} dñs**
i oibz vñs ſuis. et ſanct^{us} zc. Quia ingrat^{us}
meret^{ur} iñ puari habitis nec ē dign^{us} recipi
endis. **Unde Aug^{us} Qd^o de^o dedit g^otis**
tollit ingrat^{us}. **Un^{de} etiā Bern^{ardus} in ſer.** Ad
accipiēdū indign^{us} ē q^{ui} fuit d^{eu} acc^{ip}is ing^{rat}
tus. **Sextū ē q^{uod} g^orarū actio ē cōſuatio**
acceptoz tā ſpūaliū q^{uam} tpaliū. **U^{nde} i Chry**
ſo. ſup Matth. Optim^{us} bñficiozū cultoz
ē ipſa memoria bñficioz. et p^{er}petue p^{re}ſſio
g^orarū. g^o q^{uod} cūq^{ue} aliq^{ui} bñficiū accepit et il
lud p^{er}dere nō vis. tūc ſis g^otus deo. qz niſi
dñs cuſtodierit ciuitatē frūſtra zc. **Septi**
miū ē q^{uod} g^orarū actio ē beatoz i celo exi
ſtentiū opatio q^{ui} nihil faciūt niſi q^{uod} deū p
ſuis bñficijs laudāt. **Eſa. li. Gaudiū et lē**
ticia inueni^{unt} i ea. g^orarū actio et vox laudis.
p^{ro}ſ. Beati q^{ui} habitāt i domo tua dñe zc.
Un^{de} Bern^{ardus}. Diſcam^{us} in terris q^{uod} laudes
facturi ſum^{us} i celis. Nihil ita p^{ro}prie i terris
celeſtis habitatiōis ſtatū rēſentat. ſicut
alacritas laudatiū deū. **Ex q^{uod} patet q^{uod} q^{ui} b**
deū deuote laudāt hñt officiū ſanctorū et
angeloz i celo exiſtentiū. **Sz hñes ingrat^{us}**
q^{ui} deū i ſuis bñficijs nō laudāt. tales ob
mutescūt i futura vita. **Un^{de} Aug^{us} i li. con**
feſſio. Qui b^o incipit tacere i futuro mutus
erit. **Circa ſecūdū ſciēdū q^{uod} deo reg^orari**
debem^{us} d^{eu} multiplicibz bñficijs ab eo nob
impēſis i quibus nobis maximam ſuam
charitatē oſtēdit et fecit. ſignant^{ur} iñ tribus
ſcz i dignitate creatiōis. i aſſūptione car
nis. i tolerātia paſſiōis. **In dignitate cre**
ationis oſtēdit q^{uod} de^o p^{ro} diligit hñes i q^{ui}
aliquā aliā creaturā mūdi. **Et h^{oc} i duobz.**
Primo qz eū ad imaginē et ſimilitudi
nē ſuā fecit. **Un^{de} Gen^{es}. p. Faciam^{us} hñem**
ad imaginē zc. **Anſel. Fateor. dñe et g^oras**
tibi ago. qz me creaſti ad tuā imaginē. ut
tui memor ſim. te cogitē. te diligā. te intel
ligā. **Secundo qz eū dñm oīuz creatu**
rarū p^{ro}ſtituit et p^{ro}prie eūz oēs cēteras creatu
ras creauit. **Gen^{es}. p. Dñm amini piſcibz ma**
ris et volucibz celi zc. **Qz enī de^o oēm crea**

turā p^{ro}prie hñem creauit patet in p^{ro}ſ. **Ange**
lis ſuis de^o zc. **Itē ſol lucet tibi i die. et lu**
na in nocte. terra. p^{ro}fert tibi fructus. aq^{ue} pi
ſces. aer volucres. ignis calefacit. p^{ro}ſ. Dia
ſubiecisti zc. **Ergo quibz ſcūq^{ue} q^{ui} vñtur**
bñficijs dei. ut ſcz induēdo tunicā. lauda
re deū d^{eu} q^{ui} onē creauit. **Similit^{er} cū come**
dit cibū et bibit potiū laudare d^{eu} deūz a q^{ui}
illud habz. et vñ d^{eu} creaturis dei. ad hono
rem et vñtutē p^{ro}prie. **Sz beu plures ſunt**
q^{ui} nō reg^orant^{ur} deo d^{eu} creaturis ſuis. imo ſe
p^{ro}ius abutunt^{ur} donis dei. **Un^{de} Aug^{us}. d^{eu} ci**
dei. **Quisq^{ue} bñficia dei nō videt cecus ē.**
nec laudat ingrat^{us} ē q^{ui} ſquis i laudādo re
luctat^{ur} inſan^{us} ē. **Et tales de oībz his di**
ſtrictā reddēt rōnem. **Un^{de} Chryſo. ſup**
Matth. **In die illa nihil ē q^{uod} nō videam^{us}**
vbi celū et terra. aq^{ue} ſol. luna. dies. et noc
tes et mūdos totos ſtabūt adūſus nos in
teſtimonium p^{ro}cto^{rum} n^{ost}roz. **Secūdo in**
aſſūptione carnis oſtēdit q^{uod} plus di
lexit hñez q^{uam} angelū. **Et h^{oc} duplici^{ter}.** **Pri**
mo i honore. qz ei^{us} naturā aſſūpſit et nō an
geli. **Un^{de} ap^{osto}ls ad Heb^{reos}. ij. Quisq^{ue} anglos**
apprehēdit h^{oc} ſemen Ab^{rah}ae. **Secūdo i morte**
qz hñez p^{ro}prie morte et ſanguine p^{ro}prio re
parauit q^{uod} nō fecit āgelis lapſis. j. Cor^{inthios}.
vi. Empti enī eſtis p^{ro}cio magno. **Tertio**
i vñſiōe. nā ex cōtēplatiōe humanitatis hñ
maiori gaudio q^{uam} angel^{us} p^{ro}fruet^{ur} in patria.
quia ibi videbit ſuā naturā diuine natu
re vñtā. q^{uod} non videbit angel^{us}. **Job. xix.**
In carne mea videbo deū zc. **Quarto**
i tolerātia paſſionis oñdit q^{uod} p^{ro} dillexerat
hñez q^{uam} ſeipſū. p^{ro} mō loquēdi. qz p^{ro} homīe
expoluit corp^{us} ſuū. **Un^{de} d^{eu} Job. xv. Ma**
iorē charitatē nemo h^{ab}z zc. **Et ſic reg^orari**
debem^{us} chriſto d^{eu} bñficio creatiōis. incar
natiōis. paſſiōis. et nō ſolū debem^{us} deū lau
dare i p^{ro}ſperis ſz etiā i adūſis. qz ſm Bñl^{is}.
Min^{us} p^{ro}culosa ē adūſitas q^{uam} p^{ro}ſperitas.
Un^{de} p^{ro}ſ. Cadēt a latē tuo zc. **Un^{de} Aug^{us}.**
Ipſū lauda ſine i ei^{us} donis ſine i eius ſla
gellis. **Ergo deū laudare debem^{us} tā in**
ifirmitate q^{uam} i ſanitate. **Exēplū d^{eu} g^orarum**
actiōe habem^{us} tale. **Erat qdā monachus**
ordinis Ciſterciēſis. cui^{us} virtute multi ſa
nabant^{ur} iſirmi ex p^{ro}actu veſtimētoz ei^{us}. q^{ui}

Sermo

cū interrogaret. ab abbate suo q̄ esset causa miraculorū. R̄ndit: Nō p̄ ceteris fratrib⁹ laborio ieiuno vel oro. s̄ vnū scio q̄ extol- lere me nō pōt. p̄ speritas. nec frāgere adū- litas. Cui abbas: Nō te pturbauit q̄ mi- les talis nup̄ horreū nīm incendit. R̄ndit nō. totū enī deo cōmitto. si modicū habeo cū grān actiōe accipio. si multū iterū gra- tias ago. et cognouit abbas q̄ virt⁹ mira- culorū esset amor dei et patiētia ī adūsis et p̄tēptis rex mūdānā et terrenarū.

Dñica. xv. Sermo. CXIII. de seruitio.

Nemo potest
duob⁹ dñis seruire **Matth. vi.**
Luce. xvi. Sicut dicit Aug⁹.
De⁹ hoīez fecit vt sūmū bonū ītelligeret.
ītelligēdo amaret. amādo possideret. possi-
dendo frueret. Ideo christ⁹ ī h̄bis p̄mis-
sis vult nō abstrahere a fuitio mundi ad
suū fuitiū ī h̄ q̄ dicit: Nemo pōt duob⁹
dñis seruire scz p̄traria p̄cipiētib⁹. Isti duo
dñi sūt de⁹ et mūdus. S̄z heu mūdus h̄z
plures fuitiores q̄ ipse de⁹. **Unde sciē-**
dū q̄ fm̄ **Enil. lugo.** sex sūt causē q̄re ali-
q̄ nolūt deo seruire. **Prima** cā ē q̄ iu-
uenes sūt. et ī h̄ ostēdūt se īuēntutē a deo
nō recepisse. cū ei ī īuēntute seruire nolant s̄
solū ī senectute. Sic aliqui mūdāni et dei
inimici dicunt ī vulgari. man sol sich der
ingent gebrochen oder nieten. qd̄ ē malū
verbū ī ore christiani. Nā ī illo h̄bo ostē-
dūt q̄ diabolo ī īuēntute pot⁹ ē fuitiēdū q̄
deo. et tales volūt deo offerre feces. id est.
senectutē. et diabolo et mūdo offerūt purū
vinū. id ē ipsam īuēntutē. qd̄ deo oīpotē-
ti multū displicet. S̄z p̄ p̄trariūz debet
fieri scz q̄ h̄o offerret deo hostiā integrā.
id ē caput cū cauda. ī. senectutē cū īuēntu-
te. et h̄ esset deo valde acceptū. cū scz h̄o ī
īuēntute incipit deo seruire. q̄z ītantū pla-
cet deo fuitiū īuēntū et innocentū. q̄ nūq̄
p̄ carnalis d̄ suo filio ītantū gaudis est
sine sit fact⁹ rex. sine electus ī papā. sine ī
ep̄m. sic de⁹ gaudet d̄ fuitio īuēntū et in-
nocētū. **Secūdo** aliq̄ nolūt deo seruire.
q̄z diuites sūt. Et q̄ multū sibi dedit. mi-

nus sibi seruire vult. S̄z si tales adūterent
q̄ habēt oīa a deo. merito ei seruire debe-
rēt cū reb⁹ et cū corpe. **Unde ap̄ls.** Quid
habes qd̄ nō accepisti. Et tales q̄ diuitias
a deo recepūt et deo seruire nolūt. s̄ mūdo
et diabolo demerent p̄ h̄. q̄ de⁹ oīpotēs p̄-
uare eos eis dē bonis t̄palib⁹ de iure debe-
ret. Et d̄ talib⁹ dicit p̄phetā **Danid.** Re-
tribuebāt mī mala p̄ bonis t̄c. **Tertio**
aliq̄ deo seruire nolūt. ideo q̄z pulcri sunt.
Et h̄ exēplo luciferi q̄ p̄t excellētia et pul-
critudis se deo opposuit. et seipsū exaltare
voluit. et ideo īmersus ē ad pfundū īferni.
Sic et illis p̄tinget q̄ p̄t pulcritudinē suā
se deo subicere nolūt. s̄ se p̄tra deum eri-
gūt et diabolo et mūdo seruire volūt. Et heu
h̄ ē multū lamentabile q̄ diabolus h̄z cō-
munie pulciores hoīes ī suo seruitio. sic
illos q̄ incedūt pompose. et se p̄tra deū or-
nāt ī crinib⁹. ī peplis. ī tunicis. ī mantellis
et ī p̄ciosis cingulis. et h̄ faciūt vt appareāt
hoīb⁹ p̄ciosi. et tales q̄nto pulciores sūt
apud mūdū. tāto deformiores sūt apud
deū. S̄z christ⁹ h̄z claudos. cecos. paupes
et debiles ī suo seruitio. vt habet ī euāgē.
Luce. xiiij. vbi inuitati ad cenā venire no-
luerūt. **Lūc.** dixit p̄familias seruo: Exi-
to ī plateas t̄c. **Hoc** patet etiā ī p̄entib⁹
q̄ frequent pulciores pueros offerūt mū-
do. sed defectuosos offerūt deo. Et pulcri-
tudo malorū ē ipsis et alijs multis nocina.
q̄z p̄t sp̄m multi p̄iēt. **Vñ** legit exēplū
ī **Valerio maximo** d̄ qd̄ ī iuēne pulcro
sp̄utimia noīe. cui⁹ pulcritudo fuit mulie-
rib⁹ occasio malorū p̄cupiscentia. q̄ ī iuē-
nis intelligēs h̄ seipsū lēgit ī facie. vt sic
deformis fieret. ne sic occasionez peccandi
alijs daret. S̄z oppositū iā plures faciūt.
qui seipsos ornāt vt alijs placeāt. et vt ab
ipsis cōcupiscant. qd̄ constat esse mortale
pctm̄. **Vñ Aug⁹.** Nō solū appetere. s̄ ap-
peti velle criminōsū ē. Et tales q̄ cū pulcri-
tudine sua deū offendūt ornādo se ad cō-
placendū mūdo deformiores erūt ī futu-
ro. **Vñ Iohelis. ij.** Dēs vult⁹ redigēte ī
ollam. **Quarto** aliq̄ ideo nolunt deo
seruire. q̄z timent se fame p̄ire si p̄cepta dei
deberent seruare. et cum veritate et iusticia

vendere & emere. & se ab iniustis reb⁹ cauere. propter quos dicit ps. Nunq³ vidi iustum derelictum. **Aug⁹.** Pascet & potabit p⁹temnentes se. & deridet diligētes se. q³ d. nullo modo. Talis diffidens d⁹ deo attendere d⁹ quō d⁹ p⁹auit filios israel in deserto cum manna. & quō p⁹auit **Heliam** p⁹ cornū. vt habet. **iiij. Regū. xviij.** & sanctū **Paulū** p⁹ mū heremitā. & plures alios sanctos i beremo existētes. Tales nō hnt verā fidem d⁹ potētia dei. q³ possit eis p⁹uidere d⁹ necessarijs. nec d⁹ bonitate. scz q³ velit eis p⁹uidere ex sua misericordia. Sed plus p⁹fidunt i diabolō cui adq⁹rendo res iniustas seruiunt vt possit & velit eos cū iniustis reb⁹ nutrire. Vñ d⁹ in euāgelio p⁹senti: **Primus** querite regnū dei & iusticiā ei⁹ zc. **Uñ** q³ libet d⁹ deo p⁹fidere q³ velit eū in charitate & iusticia nutrire. & sic se ab iniustis reb⁹ cauere. Vñ etiā dicit i p⁹senti euāge. **Polite** solliciti esse. dicētes: qd manducabim⁹ aut qd bibemus. aut q³ opiemur. scit enī p⁹ vester celestis q³ his oib⁹ indigetis. **Meni** d⁹ velit p⁹uidere suis d⁹ necessarijs. patz p⁹ tale exēplū. **Legit** in vitasp⁹atrum. q³ qdam antiqu⁹ pater i solitudine iacuit. xxx. diebus infirm⁹. & nō fuit visitat⁹ a fratrib⁹. tūc christus misit ei angelū q³ ei seruiuit. et ei ministravit necessaria. **Quinto** aliq³ deo seruire nolūt. & illi dicunt. q³ seruitiū dei sit nimis g⁹ue. & estimāt se postea nunq³ aliq³ gaudiū habituros. cū deo veracit⁹ seruire incipiant. **Cōtra** quos dicit christ⁹ **Matth. xi.** Iugū enī meū suauē est & onus meū leue. **Ecd. xxiij.** Spūs meus sup⁹ mel dulcis. **Nā** charitas facit seruitiū dei leue & dulce. Vñ **Bern.** Charitas omne on⁹ g⁹ue facit leue. S³ seruitiū mūdi est g⁹ue & triste. q³ sinderetis semp⁹ remordet & reprehēdit malos & amatores mūdi. **Sexto** aliq³ deo seruire nolūt. p⁹pter erubescētiā. q³ erubescūt d⁹ humilib⁹ seruitijs dei. scz confiteri peccata. audire sermones. visitare infirmos. ducere claudos. & sic de alijs. & de his christ⁹ dicit i euāgelio **Luce. ix.** Qui me erubnerit & sermones meos. hūc filius hoīs erubescet cū venerit in maiestate sua.

Nam qui d⁹ deo erubnerit in terris. hūc de⁹ erubescet in celis. Sed mundo & diabolo seruire iam cōmuniter est quasi honorificū & laudabile. vt choricare. saltare. superbe incedē. crapulose vinere. & sic d⁹ alijs. Talia iā reputant corā secularibus seruitia honorifica. & serui diaboli & mūdi iam cōmendant in suis factis. ps. Laudatur peccator i desiderijs aīe suę. & iniqu⁹ benedicitur. S³ boni serui christi deridentur & vilipendunt. & in h⁹ christ⁹ g⁹uiter offendit. q³ tales cōspūit i faciē christi q³ bonos derident. & sic ipsi hic bonos deriserūt. sic ipsi derident a tota celesti curia. **Vnde ps.** Qui habitat in celis iridebit eos. & dñs subfannabit eos. **Et** isti boni q³ sustinent hic patiēter derisiones maloz. honorabūtur in celo a sanctis & angel⁹ & ab ipso deo. **Exemplū** tale legit⁹ d⁹ amatoribus mundi q³ scz sint opa eoz in vitasp⁹atrum. **Erat** quidā pater d⁹ seniorib⁹ in cella sua sedēs. & subito venit ad eū vox dicens. **Egrede** re foras & ostendā tibi opa hominū. & surrexit. & egressus est foras. duxit aut⁹ eū angelus & ostendit ei ethiopem nigrū cū secūri secantem ligna & facientē grandē sarcinā. & subleuare tēptabat sarcinā illā. & p⁹ magnitudine nō poterat portare. **S³** redibat & secabat itez alia ligna & addebat sup⁹ sarcinā illā. **Iterū** ostēdit ei alterū hominē stantē sup⁹ lacū & haurientē aquā de lacu & mittentē eā i collectaculū. i quo ab alia pte fuit foramē p⁹ qd effluebat aqua quā ipse infudit. **Iterū** dicit ei sequere me & ostēdā tibi aliud. & vidit q³ qdā edificū tēpli. & duos sedentes i equis portantes sup⁹ scapulas lignū longū volētes p⁹ter ingredi p⁹ portā templi hui⁹. & nō p⁹mittebat eos lignū qd ex adūso portabant ingredi p⁹ illā portā. **Non** enī humiliabat se alter alteri. sed p⁹tēdebāt p⁹ter vtrinq³ ingredi & nō p⁹ualebant. **Exposuit** ergo ei has visiones dicēs: Qui lignū portabāt hi sunt qui habēt iugū sancto p⁹monachorum. sed iustificantes semetipsos in corde suo cū exaltatione sup⁹bie non humiliantur inuicem. ideo p⁹pter sup⁹biā cordis sui

remanebunt foras de regno christi regis ce-
lorum exclusi. Qui autem secabat ligna et super
sarcinam adhuc continue addebat. est homo qui
multis peccatis est oneratus et super sarcinam
suorum peccatorum addit semper et continue plura
peccata quod deberet potius agere penitentiam de pec-
catis suis poribus. sed negligens ipse emendare
vitia porum peccatorum magis et magis alia ad-
dit quotidie super peccata pora. **A**lle autem qui
aqua de lacu hauriebat homo est qui aliquam bonam
operatur. sed quia etiam mala amplius operatur. ideo penit
et delens illa bona opera que fecit. Optet enim
homines (ut dicit apostolus) cum timore salutem suam
operari ut possit placere deo.

Eadem dominica Sermo. CXIII
de usurariis.

Non potestis
deo servire. Sciendum quod si-
mulo. mammon est nomen demonis
qui preest divitiis. non quod ipse potestate sit. sed quia
iustis utitur ad decipiendum. irretiendum homines
laqueo divitiarum. **A**postolus. Qui volunt divi-
tes fieri incidunt in laqueum diaboli. Non enim
dixit christus. non potestis habere. sed dixit non po-
testis servire. licite enim bene haberi possunt qui bene
dispensant. sed quodam diligunt divitias plus quam
deum. sic usurarius qui in divitiis congregandis et
conservandis quasi totam vitam suam expendit. scilicet in
locutione. operatione. sollicitudine et amore.
Et hi sunt servi divitiarum. de quibus dicit glo.
Divitiis servire est deum negare. Sed per oibis
usurariis magis continue defuerunt mammonem.
et ideo deo servire non possunt ut dicit christus. Non
potestis deo servire et mammonem. Unde de usurariis
hic tria sunt dicenda. Primo de iniqui-
tate usurario. Secundo enumerantur aliqui ge-
nera usurario. Tertio quod ecclesia persequitur eos.

A Circa primum sciendum quod usurarius est peior omni
peccatore. Primo enim peior est fure. quia fur
de nocte tantum furatur. sed usurarius die nocturnus et
quia magis depauperat et plures exhereditat.
Secundo peior est inferno aliquo modo. quia secundum
Basilium. lugens in sum. vitio. Infernus in resur-
rectione domini quando sua erant restituit. usura-
rius autem audita passionis et resurrectionis domini
non vult restituere aliena. sed potius vult care-

re omni fructu passionis et resurrectionis
christi quod restituere male adquisita. **I**tem infer-
nus solum punit malos quod demeruerunt in pre-
senti peccando contra deum. sed usurarius spoliatur
bonos et malos indifferenter. **I**tem sic infer-
nus nunquam implebitur usque ad novissimum
diem. sic avarus et usurarius nunquam implebitur
pecunia. sed semper anhelat ad plura bona ac-
quirenda. **T**ertio usurarius peior est iudeo.
quia unus iudeus ab alio iudeo usuras non
accipit. sed christianus usurarius a fratre suo
christiano usuras accipit quod iudeus non fa-
ceret. **Q**uarto peior est morte corporali. quia
mors solum interimit corpus. sed usurarius cor-
pus et animam. **Q**uinto peior est iuda tradi-
tore. quia iudas semel christum tradidit et ven-
didit. usurarius autem toties christum vendit
quoties usuras accipit. et non solum sic iudas
per xxx. denarios. sed multoties pro uno solo
denario eum vendit. et non solum christum vendit
sed etiam beatam virginem Mariam et societatem
omnium sanctorum angelorum et beatorum in celo existen-
tium. **I**tem vendit seipsum et uxorem suam. filios
suos et omnes heredes suos qui possident pecu-
niam. vel alia bona temporalia cum usura adquisita.
Item iudas xxx. denarios restituit quos in-
iuste adquisivit. **U**nde **M**attheus. xxvij. dicit quod pe-
nitentia ducit et retulit xxx. denarios etc. sed
usurarius nullo modo vult restituere quod iniuste
adquisivit. **E**t de hoc quere videtur exemplum secundum
cuius. **S**exto usurariis peiores sunt omnes
peccatores. hoc patet. quia cum alij peccatores a peccato
suis cessant. sic superbi quandoque in quadragesima
a sua superbia. luxuriosus a sua luxuria. et
gulosus a crapula domini ieiunat. et sic de alijs.
sed usurarius peccatum usure omni die committit nul-
lo die excepto. siue in die parasceves siue in
die resurrectionis christi. siue in die nati-
vitatibus christi. et sic de alijs festivitatum in quibus
bene equae exercet usuras suas sicut in die-
bus simplicibus. **I**tem peccat in omni loco. quia siue
sit in ecclesia audiendo missam siue in men-
sa comedendo siue in lecto dormiendo. et
ubique fuerit semper peccatum eius augmen-
tabitur. **E**t hoc patet quod usurarius non veretur
contumeliam facere deo et beate Marię
virgini et universę curię celesti. in quorum
festivitatibus continue peccat committendo

usurā. 7 ideo destitutus erit i extremis auxilio dei 7 oīz scōz. **U**nde cum dī. dñe miserere aīe hui? usurarij. pōt rīdere chrisus. quō miseretor ei? q̄ ipsa die q̄ humanū gen? i cruce redemi me honorare recusauit. Sic etiā pōt dicere beata xgo Maria d suis festiuitatibz q̄b? ab usura ob reuerētiā ei? cessare noluit. Similit̄ oēs sancti cū interpellant̄ ad int̄cedendū p̄ usurario rīdere pnt. vna festiuitas ē nobis i anno p̄secrata. scz festiuitas oīz sanctoꝝ. et hāc festiuitatē usurarij exprobrant. i qua nobis oībz p̄tūmētiā irrogauit nec honori oīz nostrū pep̄cit. Idē pnt rīdere omēs angeli quoz festiuitatē quē ē i festo sancti Michaelis nō celebrant. s̄ suā usurā exerceuit. Ergo nō immerito usurarius mala morte moriet̄. **E**t est sciendū q̄ duplex ē usurarij. scz public? 7 occult?. Nā publici usurarij a iure q̄druplici p̄na puniunt̄. **P**rimo qz ipso iure sūt excoīcati d facto. **S**ecūdo p̄uatione cōmunionis. qz cōmunicatio inhihet̄ eis. Nā sacramētū eucharistię talibz ē negandū i morte 7 etiā i vita. nisi vere peniteāt 7 restituāt. **T**ertio ex cōsione oblatiōis. **Q**uarto p̄uatione sepulture. qz usurarij nō debēt i loco sacro sepeliri. vt habet̄ extra d̄ usuris. c. qz i oībz. **S**ed dices. vbi est tūc locus sepulture usurarioꝝ. R̄sio qz infra patibulū sepeliendi sūt. Et h̄ idē possum? notare in hoc exēplo vbi legit̄. qz fuit qdā usurarij q̄ noluit restituē. licet frequēt̄ amoneret̄. Infirmitatē aut̄ vsqz ad mortē vocauit sacerdotem 7 petiuit ecclesiastica sacramēta et sepulturam. R̄ndit sacerdos qz nō daret ei nisi plene restitueret. qd̄ ille tñ facē renuit. **R**ecedēte sacerdote 7 infirmitate inualecente appropinquuit morti. **R**euocat? ē sacerdos vt aīaz angel? dei cōmēdaret. Sacerdos ait. Ego cōmendo eū oībz dēmonibz i inferno. 7 h̄ dicto recessit sacerdos. qz ille adhuc restituere noluit. Ipso defuncto rogauerūt amici usurarij illi? sacerdotem vt defunctū sepelirēt i atrio p̄secrato p̄p̄ amicorū honore. qd̄ sacerdos eis negauit. qz eo adhuc vinēte usuras restituere no-

luit. **H**abuit aut̄ idē sacerdos vnū asinū q̄ nihil aliud fecit q̄ qz libros ad ecclesiā ferret 7 deferret. 7 ideo nullā aliā viā sciebat. **R**ogauerūt sacerdotē amici usurarij defuncti vt corpus ei? sup̄ asinū suū ponerent 7 ad quēcūqz locū illud deferret. illic sepelirēt. putātes qz ad ecclesiā delaturus esset. vel ad domū sacerdotis. qz aliā viā nesciebat. placuit sacerdoti pactio illa. **A**sin? h̄o cadauer usurarij supra se positū nō declinās se ad dextrā neqz ad sinistras tulit h̄ ad patibulū. Et se excuties coram omni p̄plo. p̄citat a se illud cadauer. 7 sic sepultus fuit. **D**e secūdo sciendū qz usura multis modis cōmittit̄. **P**rimo cū aliq̄ cū p̄ditiōe p̄stāt ad pactū p̄ recipiendi. Et isti sūt exp̄ssi usurarij. etiā fm iudiciū ecclesię. **S**ecūdi sūt q̄ p̄stāt sine aliquo pacto. ea tñ spe qz aliqd̄ vltra sortē recepturi sint alias nō mutuarēt. Isti sūt usurarij q̄ ad deū p̄ intentionē corruptā quā p̄hibuit saluator. **L**uce. vi. Mutuā da x̄c. Ergo quicūqz aliq̄s sub spe recipiendi mutuat pecuniā. p̄cipue si alias nō esset mutaturus. q̄cquid postea recepit usura ē. q̄suis enī nihil postulat tñ tenet d̄ illo ad restitutionē. **T**ertij sūt q̄ mutuāt res suas ad certū terminū. q̄ veniēte nolunt p̄stare vltiorē dilationē donec aliqd̄ emolimētū inde p̄cipiāt licet etiā exp̄sse nil petant. **Q**uarti sūt q̄ vendūt res suas lōge charius p̄p̄ dilationē q̄ si eis i p̄tinētī soluerēt. 7 hi similit̄ sūt usurarij. vt patet extra d̄ vsu. c. **C**ōsuluit. Est enī generalis regula qz q̄cquid accipit vltra capitale ē usura. Et h̄ patz. xiiij. q. iij. pleriqz. **Q**uinti sūt q̄ p̄mptā pecuniā iā emūt. 7 immediate p̄p̄ dilationē illi eidē a q̄ emerūt. vel aliq̄ econuerso vendūt i chariori foro q̄ valet vel valere pōt. **S**exti sūt q̄ emūt vinū vblada cū adhuc crescūt i tā bono foro qz verisimile ē qz nullo mō tpe solutiōis vel messis vlt̄ vindemię tā modicū soluerēt. p̄ ill. Et tales usurā p̄mittūt. **V**erbi gr̄a. Sic q̄ i. xl. emūt vinū ab ipsis vindemiatoribz cū sūt i nc̄itate p̄stituti. 7 p̄ tā modico p̄cio qz idubitant̄ tpe solutiōis vlt̄ vindemię

multo pl⁹ oporteret solvere. tales sūt vsu-
rarij et tenet ad restitutionē. **Queritur**
qd si q̄s emat fruct⁹ p̄nētiros s̄ anno de
agro seminato. **R̄ndet** nō ē vsura. q̄ du-
bitat et nescit vtrū plus vel minus debeat
valere. Et cū s̄ adhuc stat i voluntate dei
vtrū velit p̄servare a tēpestare aeris et alijs
piculis sup̄nētiuris. **Septimi** sūt q̄ cō-
cedūt pecuniā sup̄ aliqd pign⁹ vel p̄cedūt
pecuniā supra p̄diū aliqd et fructus ei⁹ nō
cōputāt i sorte. **Circa** qd etiā q̄rit qd de
cōmunitatib⁹ q̄rūdā ciuitatū q̄ dāt pecu-
niā ad vsurā. **R̄ndet** s̄m Ray. **Dēs** illi ci-
nes quoz auctoritate et p̄silio sit. vsurarij
sūt. Eodem mō si ciuitas vel cōmunitas
recipet aliqd pign⁹. scz ciuitatē. castrum.
villas vel h̄mōi. et fructus ei⁹ nō cōputa-
rēt i sorte. oēs isti sūt vsurarij. ar. viij. q. i.
Sic vir. et xiiij. q. iij. Si habes. Similit̄
intellige d̄ vno solo. Similit̄ intellige de
oib⁹ p̄sonis cuiuscūq⁹ p̄ditionis q̄ pecuni-
as p̄cederēt sup̄ aliqd castrū vel ciuitatez
et fruct⁹ h̄mōi tollerēt eosq⁹ i sorte nō cō-
putarēt. **Octavi** q̄ dant granū vetus vt
postea recipiāt nouū. Et d̄ his dicit Ray.
q̄ vsurā cōmittūt q̄ meliorē rē recipiunt.
Et s̄ intellige s̄m Hostien. q̄n aliq⁹ p̄p̄
s̄ facit vt illā meliorē rē lucret. Si ho fa-
cit ne sua messis pereat. et ide accipiēt gra-
tiā faciat. tūc nō cōmittit vsurā. S̄ etia
tūc sine dubio excusat q̄n p̄sumit q̄ nouū
debeat min⁹ valere. Secus si p̄sumitur q̄
pl⁹ debeat valere. extra. e. **Naugati** **No**
ni sūt qui emūt a paupib⁹ onēs vel bonēs
q̄s illi forte nō h̄nt. et talia aīalia locāt eis
qd ḡ d̄ illis. **R̄ndet** s̄m Buil. Si emptor
scit et credit q̄ venditor ille nō habeat. et lo-
cat ei p̄ annua pensione. vsura ē vel saltez
i fraude vsurę sit. Si ho credit euz h̄re et
sine fraude emit nō ē vsura. **Decimi** sūt
q̄ mutuāt pecuniā sub eo pacto vt illi sibi
remutuēt. **Querit** vtrū illi cōmittāt vsu-
rā. **R̄ndet** s̄m sanctū Tho. ij. q. q. lxxviij.
Licitū ē q̄ mutuātū vnu simile mutuatur
aliud. s̄ nō licet obligare debitore ad mu-
tuū in posterū faciendū. **Circa** tertium
sciendū ē. q̄ ecclesia p̄sequit̄ vsurarios. s̄

patet. q̄ extra eoz solutionē multiplex re-
mediū adhibuit. q̄ si p̄misisset aliq⁹ vsu-
ram solvere. cogi nō debet ad soluendū.
q̄ vsurę sunt indebite. extra d̄ vsu. ca. de-
bitores. q̄ quęcūq⁹ potestates. rectores. cō-
sules. iudices. officiales. q̄ statuta faciūt.
scribūt. dictāt. p̄ q̄ cōpellat q̄s solvere vsu-
ras. vel nō repetere iā solutas. aut q̄ obser-
uant ista statuta et s̄m ea iudicant ipso fa-
cto sūt excōicati sentētia maioris excōica-
tiōis. **De** s̄ quere ante ser. cv. **Item**
secūdū remediū ē. q̄ post solutionē potest
eas repetere. et vsurari⁹ tenet ei restituere q̄
p̄ vsurā ab eo recepit. **Circa** qd querit̄
vtrū vsurari⁹ teneat debitori ad damna.
R̄ndet s̄m Ray. q̄ tenet ad oīa dāna q̄
ille p̄p̄ solutionē vsurę passus ē. vt si do-
mū suā vel alias res p̄p̄ s̄ vilis vendidit
et aliā cōduxit. Aut si p̄p̄ s̄ alia bona sub
vsura quęsiuit. **Tertium** remediū ē q̄ si
vsurarius nō vult restituere tūc pōt iudici
vl̄ alio p̄lato denūciare. Et index sine ali⁹
p̄latus ex officio suo pōt et tenet illū co-
gere ad restitutionē. Sciendū q̄ antiq̄tus
vsurarij fuerūt ab alijs hoīb⁹ valde de-
specti. et cū s̄ rari. **Un** narrat Buil. lugd.
in sūma vitioz. q̄ antiq̄tus q̄nq⁹ i vna to-
ta ciuitate vix inueniebat vn⁹ fenerator. et
ille nō fenerator nisi data fide vt nō pub-
licaret. de q̄ dum certitudinaliter p̄stabat
eū esse vsurariū. tūc amplius dicebat do-
mus ei⁹ domus diaboli. et vinea ei⁹ vinea
diaboli. et sic d̄ ceteris reb⁹ ei⁹. **Osculū** pa-
cis nō dabatur ei i missa. **Ignis** a vicinis
ei⁹ i domo sua nō sumebat. **Pueri** ad ei⁹
occurrū pauescebāt et i alterutrum cū di-
gito demonstrabāt. **Rūc** ho n̄ris t̄pib⁹
vsurarij sunt p̄ncipum p̄siliarij et cubicula-
rij. et ab oib⁹ eis assurgit et honorant. qd
tamen absurdū et abominabile multū est.
Sciendum q̄ vsurarius nō solū dā-
nat seipsum. s̄ etiā vxorē et omnes pueros
et heredes qui sciēt possident illa bona cū
suis vsuris acq̄sita. **Unde** legitur exem-
plum q̄ quidā homo deuotus raptus est
et duct⁹ ad videndū gaudia beatorū et p̄-
nas dānatorū. q̄ vidit quendā in inferno

sepultū. et arbor lata et magna de ei⁹ visce-
ribus ascendit. et processit. et in ramis ipsi⁹ ar-
boris pendebāt hoīes vtriusq; sexus. et in-
gens flāma ab imo inferni et ab illo q̄ ibi se-
pult⁹ erat ascendit. et torquebant ibi pendē-
tes in ramis illis horribilit̄ ab illa flāma q̄
ascendit. tūc ille deuot⁹ quesituit ab angelo
q̄d h̄ esset. q̄re iā isti sic crudelit̄ torqueren-
tur. Rēdit angel⁹. Iste in inferno et i mo-
sepult⁹ ē pater et origo oīz illoz qui i ra-
mis pendēt. et quondā erat paup⁹ et ditat⁹
est p̄ usuras et nō restituit male acq̄sita. s̄
sic obiit. q̄ i inferno ē sepult⁹. Et isti in ra-
mis pendētes sūt heredes ei⁹ q̄ sciēter post
eū possederūt illa bona iniuste acq̄sita. Et
ideo ipse et oēs sequētes ei⁹ q̄ d̄ p̄genie ip-
soz nascunt. et illa bona scienter possident
oēs ad illā arborē et ad illos ramos p̄tinēt
Ad eandem dñicam Sermo
de eodem

Nemo potest duob⁹ dñis
seruire. Dic i isto sermone dicen-
dū est. q̄re q̄libet hō tenet deo ser-
uire. Et q̄re infra illū s̄monē. cl. v. R.
**Dñica. xvi. Sermo. CXV. q̄ mo-
rienti septem contingunt.**

Ecce defunct⁹
efferebat filius zc. Luc. vii. 3.
Sciendū q̄ sic iste adolescēs
mortu⁹ fuit carnali morte. sic oportet nos
oēs mori. q̄ s̄m aplm oīb⁹ hoīb⁹ statutū ē
semel mori. Vñ q̄ vult vitā suā s̄m deū
dirigē frequent⁹ d̄z mortē memorari. Vñ
Salomō. Memorare nouissima tua zc.
Vñ etiā Aug⁹ i li. exhortationum. Nihil
sic abstrahit (alias reuocat) a peccato sic
frequēs mortis meditatio. Et h̄ ē signum
prudētis viri. Vñ Greg. Lota vita pru-
dētis d̄z esse meditatio mortis. q̄ vt hō in
bono pficiat et a malis sibi caueat valet fre-
quēs meditatio mortis. Vñ Hiero. Me-
mōto diē mortis tuę et nō peccabis. Qui
se quotidie reputat esse moriturū. cōtēnit
p̄sentia et ad futura festinat. Vñ sciēdū
q̄ septē sunt memoranda q̄ homini cōtin-
gūt morienti. **Primū** q̄ solus ab hinc
trāsīt. ps. Singulare tūm ego donec zc.

Null⁹ enī amicoz q̄bus h̄ amicitia tuam
multotiēs ostēdisti. et quos dilexisti. tecū
vadit p̄ducēdo te d̄ s̄ mūdo. nisi forte se-
quat te ad sepulcrū. et q̄d p̄ei⁹ ē valde cito
obliuiscunt tui. ps. Perijt memoria eoꝝ
cū sonitu. Vñ clamāt ipse aīe i purgato-
rio existētes illud Job. xix. Miseremini mei
miseremini mei salte vos zc. Et cōquerūt
d̄ his q̄bus h̄ fidelitatē exhibuerūt et etiā
d̄ his q̄ bona eoꝝ h̄ possidēt. et eis cū eis de-
bonis nō subueniūt. Si enī q̄s vult ultra
mare ad visitandū sepulcrū christi p̄gri-
nari vel romā vel etiā ad sanctū Jacobū
vl̄ venetias p̄ mercimonijs vult p̄gere. so-
cios secū ambulātes pōt inuenire. Sed qñ
d̄ hac vita migrari oportet tūc nullūz so-
ciū vel amicū h̄re pōt q̄ secū velit ambula-
re et ei societate exhibere. Et insup null⁹ po-
test eū tūc iuuare nec p̄tegere nisi sol⁹ deus
et angeli ei⁹. Vñ ps. Nisi dñs inuisset me.
paulominus ha. in infer. am. zc. Quem
adiutorē et p̄tectorē sepius offendisti. q̄
tu placare debes eū i p̄senti. put decet et te-
neris Si offensus ē p̄ supbiā tūc placan-
dus ē cū hūilitate. Si p̄ auariciā placan-
dus ē p̄ largitatē et misericordiā. Si p̄ vo-
luptatē et luxuriā. tūc placand⁹ ē p̄ casti-
gationē et flagellationē corpis. Si p̄ gulā
tūc placand⁹ ē p̄ abstinentiā. et sic de alijs.
Et q̄ hō recedit sol⁹ ab hinc. ita q̄ nullus
amicoz eum iuuare poterit ex h̄ decet nos
q̄rere amicitia christi et sanctorū angloꝝ q̄
nobis tūc subuenire pōt cū nos amici n̄ri
derelinquūt. Qā qñq; ipse christ⁹ apparet
amicabilit̄ ipsis morientib⁹ et i agone p̄sti-
tutis. Vñ Greg. Aliqñ i p̄solatiōe egre-
diētis aīe. ipse apparere solet antoz et retri-
butor vitę. Etiā qñq; apparēt angeli et san-
cti ipsis agonizantib⁹. Vñ Greg. Inter-
dū p̄tigit iustis vt i morte sua s̄ctoꝝ p̄cedē-
tiū visiōes aspiciāt. ne ipsaz mori lug sen-
tētiā p̄timecāt p̄gnalē. S̄z dū eoꝝ menti-
cuiū gēnoꝝ oñdit societas a carnis sug co-
pula sine dolore et formidis fatigatiōe ab-
soluāt. Vñ exēplū legit q̄ qdā deuot⁹
hō i obit⁹ sui hora aspiciētib⁹ circūstātib⁹.
subito cepit hilarescere et pulcer et cādidus
apparere et i leta x̄ba p̄rūpe. Querētib⁹

illis cui loqueret. **Rñdit.** Nonne videtis sanctos patriarchas. **Ite** eo loquēte dicit. **Ece iam veniūt apli.** **Ite** dixit. **Ece iā veniūt angeli.** **Ultimo** dixit. **Surgite iā venit Iesus.** et h̄ dicto migravit ad tōminū. **Secūdo** memorandū ē homini q̄ nūd⁹ recedet ab hinc. et i terra sepeliet. et a vermib⁹ p̄sumet. Et illa iā dicta ostendūt homini. **Primo** q̄ oīa bona mūdi nō sūt p̄pria hōis. q̄ oportet eū illa post se relinquare. **Un̄ Ambro.** Bona hōis nō sūt q̄ secū ferre nō pōt. **Un̄ etia.** j. **Timoth.** vi. **Nihil** intulim⁹ in hūc mūdū. haud dubiū. q̄ etiā nihil auferre possum⁹. **p̄s.** Relinquūt alienis di. su. zc. **Hoc** etiam valet cōtra auariciā. **Hiero.** Facile p̄tēnit oīa q̄ se cito credit mortuū. **Si** enī habuisses centū milia florenoz qd̄ tibi p̄desent cum nullū tecum recipes et oēs post te relinqueres. **Et** si habuisti octo tunicas et decē pallia tūc peiorē tecū recipies p̄ tegumēto nuditatis tui corpis i sepulcro. **Un̄ Job p̄.** **Quid⁹** egressus sū d̄ vtero matris mee nudus revertar illuc zc. **Un̄** aut in terra sepeliet h̄ valet p̄tra supbiā. **Ecd̄. x.** **Quid** supbis terra et cinis zc. ideo in capite ieiunij cinis sup caput hōis ponit in signū humilitatis dicēdo. **Memēto** hō q̄ cinis es et i cinerez revertis. **Et** quō andes te sup p̄ximū tuū exaltare. cū sup sepulcrū tuū forte cras canes calcabūt. **Et** q̄ corp⁹ tuū erit cib⁹ vermiū. valet p̄tra voluptatē carnis. **Quare** enī sic delicate nutris corp⁹ tuū. qd̄ in breui erit cib⁹ vermiū. **Job. xvij.** **Putredini** dixit. p̄r me⁹ es. mater mea et soror mea vermib⁹ zc. **Un̄** oēs gulosi sic seip̄s ingurgitantes et impinguātes sūt cib⁹ vermium. **Un̄** legim⁹ tale exēplū. **Quidā** fossor fossiēs sepulcrū. inuenit cadaver qd̄ daz foraminib⁹ plenū. et d̄ q̄libet foramine vermis se erigebat cū capite suo q̄ p̄cussit cadaver et oēs vermes capita sua retraxerūt. **Et** de lingua illi⁹ natus ē serpens habēs caudaz venenosaz i signū peccati lingue. **De** epate aspis i signū luxurię. **De** cerebro bufoni signū supbię. **Ista** p̄cogitāda valent ad domandū desideria et voluptates carnis. **Tertio** peccata sequūtur ipsū hōiem si hic

nō penituerit. p̄p̄t q̄ de ipsū p̄denat. **Angeli** enī cū a bonis sepāt. et demōes enī i p̄petuū cruciant. **Apoc̄. xiiij.** **Op̄a** enī illozū sequūtur illos. **Ergo** q̄libet studere d̄z vt veniat cū honestate ante sumū iudicē et regē. **Si** enī cū firma fide et pura cōscientia venerit ibi obuiāt sibi patriarche. **Si** cū vera sapiā obuiāt p̄phete. **Si** cū voluntaria paup̄tate obuiāt sibi apli. **Si** cū patientia martyres. **Si** cū humilitate p̄fessores. **Si** cū castitate **Maria** et oēs virgines. **Si** cū charitate iūmicorū ipsemet christus sibi obuiabit. q̄ p̄ suis iūmicis in cruce orauit. et dicit sibi. **Intra i gaudium dñi tui.** **Sz** si cū vitijs antefumū regē veneris. ipse vna cū oīb⁹ sanctis te repellet. et tibi peccata tua obijciēt. **Verbigra.** **Si** cū supbia veneris. tūc ipse christ⁹ ad sanctos suos dicere poterit. **Venite et videte.** hic venit iūmic⁹ me⁹ q̄ me p̄uare voluit honore meo appetēdo gloriā et honore t̄pale. id̄ iā p̄nabit gloriā et̄na. **Si** cū auaricia dicit. **Ece** iūmicus me⁹ q̄ me toties vendidit. et se et oēs heredes suos diabolo tradidit vt diuitias cōgregaret. **Si** cū gula et luxuria dicit. **Ece** iūmicus meus venit q̄ p̄ dilexit delicias et voluptates corp̄s q̄ meip̄sū. q̄ntū i delitijs fuit tantū date ei d̄ tormentis. et sic d̄ alijs vitijs. **Quarto** demōes occurrūt ad agonez hōis et ius suū expectāt. **p̄s.** **Deus** dereliquit eū. p̄se. et con. zc. **Un̄ Exo. xv.** **Dixit** iūmicus p̄sequar et cōp̄hendā zc. **Un̄ ver.** **Post** hōis mortem tria q̄rūt auidē sortē. **Vult** vermis carnē sarhan aīaz. posteritas rem. **Et** illi tres sic diuidūt h̄ tria int̄ se q̄ q̄libet nō daret suā p̄te. p̄ duab⁹ alijs. **Hoc** patet. q̄ vermis nō querit aīaz nec t̄palem substantiā. sed vult h̄re carnē. i. hōis cadaver. **Et** diabolus nō q̄rit t̄pales res nec corp⁹ hōmis sed aīaz. **Similit̄** amici et p̄sanguinei nō curāt d̄ carne. nec etiā multū solliciti sūt d̄ aīa s̄ q̄rūt t̄palia. **Et** sic semp̄ fit q̄n̄ q̄s morit⁹ i peccato mortali scz q̄ corp⁹ dat vermib⁹. aīa demonib⁹. et t̄palis substantia p̄sanguineis. et sic nullā p̄te h̄z christus in illo homine. et mors et passio christi et oīa b̄nficia q̄ a deo iste peccator accepit perdita sunt.

3 Sciendū etiā q̄ multi demōes assūt hominī moriēti. De q̄ legit̄ tale exemplū q̄ q̄dam adolescens pulcer ⁊ diues cōtra deū se crexit. ⁊ p̄tra deū ⁊ salutē p̄p̄iam multa mala cōmisit. sc̄z fornicando. ludēdo. ⁊ in voluptatib⁹ carnis vinēdo. imo ⁊ i alijs grauib⁹ peccatis. tandē incidit in ḡuem infirmitatē. ⁊ cū sic iaceret ⁊ nullū signū p̄tritionis i eo apparet. q̄dam cognata ei⁹ corā eo sedēs dixit ei: **Debilis es. p̄para te ad deū p̄ verā p̄tritionē ⁊ peccatorum tuorū p̄fessionē ⁊ p̄ sacramentoꝝ susceptionē.** ⁊ inuoca illū q̄ p̄ te passus est et mortuus i cruce. ut peccata tua tibi dimittat. ⁊ adhuc spaciūz fructuose p̄nitentię tibi p̄cedat. Ad quā ille desperatus r̄ndit. **Quid dicis tu mihi d̄ p̄fessionē ⁊ sacramentorū p̄ceptionē?** Ego nuncq̄ i vita mea deū veracit̄ quesiui. s̄ semp p̄tra deū vixi. ⁊ deū ad irā puocani. ḡ iam ab eo sū de relictus q̄ ampli⁹ inuenire euz nō potero. q̄ sententia? sū ad eternū ignē ⁊ ad eternam mortē. ⁊ iam sū in potestate omnium demonū. **Et addidit. Vides horreum illud magnū i opposito nr̄i. Dico tibi non sunt in tecto ei⁹ tot calami. quot sunt iam demones circa me cōgregati. Et h̄ dicto mor̄ agonizans expirauit. ⁊ infelicē aīam demonib⁹ reddidit.** **Quinto** q̄ vadit ad regionē sibi ignotā vbi nihil habebit nisi q̄ p̄misit ⁊ nescit qualiter ibi dispositū sit. ⁊ vbi p̄ma nocte manebit. an i celo an in purgatorio vel i inferno. **Vñ legitur q̄ fili⁹ cuiusdā comitis iacens in agone dixit: Qd̄ est mundus? Jam cognosco memoritū. ⁊ habeo i mundo isto magnas diuitias. multa castra ⁊ multas ciuitates ⁊ multos hospitare possem. ⁊ iam moriar. ⁊ nescio vbi p̄ma nocte manebo. ⁊ puocauit oēs astantes ad fletū. Sic simile possū dicere illis q̄ h̄nt magnas ⁊ latas domos. q̄ forte etiā cito moriunt̄ ⁊ nesciūt vbi manebūt. Itē in futura regione inueniemus ea bona q̄ p̄misimus. ḡ p̄mittere debemus bona a corde p̄ bonas meditationes ⁊ sanctas affectiones. bona de ore per deuotas orōnes. ⁊ ḡrarum actiōes d̄ pedib⁹ p̄ salubres gressus. d̄ manib⁹ p̄ elemosynas. lar-**

gitionē. **Matth. vi. Thesaurizate vobis thesaurū i celo. Ap̄ls. Aug** hō semiat hęc metet. **Sz** hū qd̄ iam p̄mo volūt incipe seminare in agone. id est. bona opa facere cū iā deberet metere. i. mercedē bonorū operum cape. **¶ Sexto** q̄ hō in morte p̄dit tempus gratię ⁊ tēpus negociatiōis. **Luc. xix. Regociamini dum v̄.** Jam enim sūt nundinē i q̄bus possum⁹ peccata vēdere p̄ p̄nitentiā. ⁊ celum emere p̄ bona opa. **Joh. ix. Opamini dū dies est. veniet zc̄.** **Debem⁹** ḡesse solliciti ad merēdū p̄ bona opa. dū tēpus ḡe habem⁹. q̄ in p̄senti est tēpus merēdi. ⁊ i futuro ē tēpus remunerandi. **Et nihil ē p̄ciosius tpe. q̄ i vna hora tantūz p̄d̄t mereri meritū qd̄ p̄ualet toti mūdo. Et christus vult nobis dare regnū celī bono foro. Nā aliq̄ emunt illud p̄ oib⁹ bonis suis. sic apli et q̄ plures aliq̄ fecerunt. Vñ Matth. xix. Ecce nos reliquimus oīa zc̄. Aliq̄ emūt p̄ dimidia p̄te bonorū suorū. sic Zachēus q̄ dixit: Ecce dimidiū bonorū meorū do paup̄ib⁹. Aliq̄ p̄ hausto aque. Vñ Matth. x. Qui dederit vni calicē zc̄. Aliq̄ p̄ sola bona volūtatē. Vñ Aug⁹ sup̄ ps̄. Si potes dare da. si nō potes affabilez te p̄sta. Coronat de⁹ intus volūtātē vbi nō inuenit facultatē.** **¶ Septimo** q̄ mors priuat hōiez oib⁹ gaudijs mūdi. **Ecc̄. xli. O mors q̄ amara ē memoria tua hōi pacē habēti zc̄. ḡ poti⁹ iā hō deberet gaudia mūdāna ⁊ illicita relinquere. cū sibi sit meritoriū. euz in agone velit nolit optet euz ab his separari. Quid enī p̄dest hominī si semp i gaudijs ⁊ delitijs vixisset. ⁊ nūc ad tristitias. famē. ⁊ miseria etnalit̄ transire deberet? Et econūso quid sibi noceret. si hic semp in paupertate ⁊ tristitia vixisset. ⁊ iam ad diuitias et eterna gaudia transfiret? Unde christ⁹ dicit d̄ bonis qui hic i tristitia viuūt. **Joh. xvi. Tristitia vestra vertet in gaudiū. ps̄. Cū ipso sū i tribulatione zc̄. Et ecōuerso ad malos dicit: De vob qui nūc saturati estis zc̄. Et iterū. Ne vobis q̄ nunc rideatis zc̄. Vñ Greḡ. Pręsentia gaudia sequūtur p̄petua lamēta. Et d̄ gulosis dicit Hiero. Impossibile ē vt p̄sētib⁹ q̄s ⁊ futurū****

fruat bonis ut hic ventrē illic mentē repleat. 7 d' delitijs trāseat ad delitias. **U**n fre quenter cogitare debem' de extremo fine. **U**n Berū. Quid fetidi' humano cada nere. qd horribil' homine mortuo? **Aug**'. **C**ui' erat i vita gratissim' amplex' fiet i morte horribilis aspect'. Quid g' p'sunt di nitig'. qd delitijs. qd honores? Diuitijs nō liberāt hōiem a morte. nec a verme delitijs. honores nō liberāt a fetore. qz q' sedebat in aula ornatus sordet nud' in tūba. q' mo to rescebat in delitijs i cōnaculo. mō con sumit a vermib' i sepulcro. **U**nde si vo lum' bñ mori debem' discere bñ viuere. Quid aut sit scire bñ mori. patz p tale ex emplū. **E**rat qdā mercator q' trāsies p sil uā inuenit ibi heremitā centenariū degētē a q' quēsiuit qd ibi faceret. **C**ui heremita: disce mori. **E**t mercator. quē necessitas cū tu sis senex qz 7 alias oportet te cito mori. **E**t heremita. **E**t s' ē qd timeo. qz scio me moriturū. 7 tñ nescio mori. **D**ixit merca tor: Quid ē tūc scire mori? **C**ui heremita. **V**itia dimittere. 7 bona opa facere. iuxta illd' ps. Declina a malo 7 fac bonū. **M**er cator vlt' qrit. qd comedis q' ita senex es? **C**ui heremita: cibū optimū. **E**t mercator. quis tibi pparat bñc? **E**t heremita. coqu' optimus. s. fames. **M**ercator itez quērit. qd deductio tuā? **H**eremita. i cogito oēs annos meos i amaritudine aīe meę. 7 vbi inuenio me bñ vixisse. grās ago dño deo meo. vbi aut male doleo. **M**ercator. es ne dines? **C**ui heremita. plus batio q' volo scz corpus istud. **E**t mercator. ergo velles mori. **C**ui heremita. vellem libent' bñ mori q' ad vitā 7 eternā puenirē. **E**t mercator. potes ne me instruere q' ad vitā 7 eternā pos sum puenire. **C**ui heremita. possum. **E**t s'c' vit. Quid opis scis? **E**t ille. mercator sū. **E**t heremita. **S**i mercari vis 7 dare pro maiori min'. **R**espice cēlū. qd ē mains to to mūdo. 7 eme illud p tempali substātia tua 7 fac bonū. **Q**uo audito mercator re liq't oīa bona tpalia. 7 factus ē deuot' hō.

In eadē dñica Sermo CXVI de viduis.

Et hec vidua erat. **L**uce. vij. **M**ulier ista d' morte filij sui mltū dolebat. 7 ideo lamentabili flebat. **D**olor aut eius causabat pmo ex eo q' mater vñici filij fu it. **N**aturalit' enī mater pl' diligit filiū q' pater. 7 ideo d' morte filij pl' tristabatur. **Q**uare aut mater pl' diligit filiū q' p' tres sunt cause. **P**rima causa ē. quia illud p q' pl' laboramus pl' diligim'. ma ter aut pl' laborat circa filios q' pater. tā i portando q' in pariedo q' etiā i educan do. **S**ecūda causa ē. qz illā rē pl' diligim' quā certitudinalit' nām esse sam'. **M**ater aut certudinalit' scit q' filiū d' se genuit. **U**ir aut 7 si credat. certus tñ nō ē q' d' suo semie sit nat'. **U**n **A**risto. iij. **E**th. **M**at res pl' diligūt filios q' patres. qz certio res sūt d' eis 7 labores maiores habēt circa eos. **T**ertia causa. qz illā rē pl' diligim' i q' mains scim' nos h're ius. s'm aut philo sophū maior portio d' substātia matris ē i corpe filij q' d' substātia patris. **Q**uarta causa. qz sic dicit **Aug**'. dilectio strahit ex p'suetudine cohabitandi 7 p'seruandi. **M**ulieres aut cū filijs magis p'suenerunt habitare. colloq' 7 p'sari q' patres. **S**ecūdo causabat dolor ei' ex eo q' erat vñi cus fili' matris. nō enī ali' fili' remālit si bi q' ipsam aleret 7 nutrirēt. s' q'pe spectat ad filios pentes nutrire et fouere. **U**nde **E**xo. xx. **H**onora patrē 7c. **N**ō tñ itelli git' s' solū d' honore reuerētig'. s' etiā bñfi centig'. **S**z qz pl' monēt exēpla q' verba: **I**deo iducimur exēplo chusti. q' d' matre sua curā habuit. 7 i vita sibi subueniedo 7 se illi obediēt subijciēdo **L**uce. ij. **E**rat subdit' illis. **E**t i morte sua ipsaz **J**ohā ni cōmēdando. 7 post mortē sibi apparen do. **T**ertio causabat ei' dolor. ex eo q' erat vidua. vñ in p'missis x'bis dī. **E**t hec vi dua erat. **U**n in p'senti s'mone tria sūt di cenda. **P**rimo quē requirunt ad statum viduari. **S**ecūdo an sit meli' manere i vi duitate vel secūdario contrahere. **T**ertio exemplum de viduis. **C**irca primum sciendum. q' vita viduę vt sit ei meritoria

et christo dedicata septem dies habet. **Primum** est ut vere vidue discant domos regere sibi commissas. **Aplos.** Si autem filios vidua et nepotes habet. discat primo domum suam regere. quod est ei acceptum coram deo. quia ad viduas spectat quod habeant familiam deuotam et honestam magis quam alij homines. et ad hoc dñt familiam suam verbo et exemplo formare et monere ut scilicet ecclesiam frequentet. missas et predicationes audiat. et profiteantur et comunificent tempore pasce et deum habet et factis per oculis habeant semper. et sint humiles et casti. misericordes obediētes. et sic de alijs. Et sic informando eos multum merentur. quia celus animarum est maximum sacrificium. **Unum Augustinus.** Quicquid in alijs edificas docendo exhortando omnia tibi facis. Et de bono exemplo quod habet suis de honorat. et ipsi subditi emendantur. Etiam ipse vidue per se in hoc multum merentur. **Unum Celsus.** in epistolis. Quātis exemplum vere humilitatis et perfecte charitatis ostēderis. cum tantis et per tantis eterna premia possidebis. **Unum Aristoteles.** Eth. Optimus est ille qui non vult conitate ad se solum sed etiam ad alios. Quicquid enim ipsi subditi postmo dum boni faciunt ipsa princeps erit. **Unde Celsus.** in epistolis. Benedicta anima illa cui humilitas alteri profundit supbia. cui patientia proximi extinguit inuidiam. Item de subditis suis illicita facta prohibere. scilicet turpia verba et scanda losa exempla. dixerunt. ebrietate. et sic de alijs. cogitantes quod oportet eas ratione reddere coram deo per ipsos subditos. **Rhetoricorum.** Digni sunt morte non solum qui faciunt. Item. **Secundum** est quod vidua deus habet spem in domino ut dicere possit cum Judith. Spem in alium nunquam habui quam in te domine. Sunt enim vidue pene omnes desolatę et tristes. etiam quous diuites sint. Et hoc propter tria. Primo quia sepe decipiunt iniuste. ideo quia sunt suo solatore priuati. **Marci.** Deuorat domos viduarum. Secundo sepe molestantur cum sint viris priuati qui debent esse defensores. **Esaia.** Defecit viduas. Tercio sepe sunt in tristitia. quia non sunt maritate seu non habent viros proprios eos consolantes. Ideo quare peccatum est tristitas viduas molestare. Et ex opposito magnū meritum est eas consolari. Sunt enim iuxta scripturam presentis neque seculi velut arbores quidam de quibus quilibet

potest conari deportare. Ideo quotienscumque tristatur. recursū dñt habere ad christum quem per elegerunt per omnes maritis. quia ipse est finis peris. vidua ei benedicens. Item vidua et pupillum suscipiet. **Unum etiam** sic colūba nidi ficat in foraminibus petre. sic vidua in vulneribus christi. Et quoniam tristatur et molestantur. siue a mundo siue diabolo siue ab hominibus malis vel a corpore proprio. recursum dñt habere ad vulnera christi. Et nunquam aliquis vxor habuit tantam spem in maritum proprium. quam vidua deus habet maiorem spem in christum. Quia infidelis vir esset ille qui videret vxorem suam tristatam et molestam. et posset eam iuuare et nollet facere. Item sciendum quod tristari viduas et pupillos est vnum de quatuor peccatis clamantibus in celum. De qua materia quere ante ser. ciiij. **S.** **Tertium** est quod vidue non dñt esse ociose. **P** semper se in aliquo bono opere occupare. Unde apostolus reprehendit quidam viduas. dicens. Si mulier autem et ociose discunt circuire domos suas. Periculosum est enim homini cuiuscumque status sit quod sit ociosus et maxime mulieribus. **S.** patet. quia dominus posuit adam et eam in paradiso ut ibi operarentur. sed diabolus inuenit eam ociosam. et ingressus est ad eam decipiens eam. Ideo dicit Hieronymus. Semper aliquid boni facito ut te diabolus inueniat occupatum. Quia sic in terra non arata et inculta crescunt vepres. et in aqua stante crescunt vermes. sic in anima ociosa male cogitationes. **Bernardus.** Duius cogitationum et temptationum malarum incertum est ocium. **Unde Augustinus.** Ociositas sine dei timore magistra nequitie est. imo ociositas est contra naturam hominis. **Job.** v. Non ad laborem nascitur sic quis ad volandum. imo ociosus indignior est brutis animalibus. quia nullum ens naturaliter est ociosum. ut dicit Aristoteles. xi. animalium. imo ociosus indignior est pane qui vescitur. **Aplos.** Qui non laborat non manducet. Et ociositas in homine est signum caritatis gratie dei. **Unde Chrysostomus.** super Mattheum. Qui habent spiritum dei non sunt potestati sedere ociosi. **S.** ipse christus qui est in eis urget eos ad aliquid bonum apprehendendum. **Unum Augustinus.** Si possibile est nemo te aliquem nisi aut legentem aut orantem inueniat. Sunt enim aliqui vidue aut mulieres tam nobiles quod verecundantur laborare. et tales nolunt aduiteri. quod beata Elisabeth

filia regis vngarie 7 vxor lantgrauij thuringie filabat 7 laborauit cū ancillis suis. 7 inde vestiuit nudos. Sic si tu nō es indigens tū multi sūt paupes q̄ laborare non pnt. 7 p illis tu debes laborare vt eis cum tuis laboribz possis subuenire. **Un Aug?** illi d vita christiana. Illā elemosynā de approbat q̄ d iustis laboribz ministratur.

Quartū ē q̄ vidue nō dnt esse verbosę vn licet x̄bilitas etiā rep̄hēbilis sit i viris. tū magis i mulieribz 7 maxie i x̄ginibz 7 viduis. Vñ apls rep̄hēdit q̄sdā x̄gies dicēs: Nō solū ociose. s̄ etiā x̄bilitate loquētes q̄ n̄ optet.

Un sciēdū fm Chryso. q̄ mulieres sūt incaute. molles 7 fragiles. Et q̄ incaute. ideo cito decipiunt ex eo q̄ ea q̄ audiūt rōne nō discernūt vel discutiūt. Quia sūt molles 7 ad bonū 7 ad malū cito flectunt. Quia sūt fragiles. iō d̄ facili supant. Vñ diabol⁹ i padiso n̄ ē aggressus virū. s̄ enā sciēs q̄ mulier facili⁹ decipet q̄ vir. ex eo q̄ incautior esset. 7 citius flecteret. cū sit sex⁹ mollior atq̄ facili⁹ vinceret. ex eo q̄ sexus fragilior ē. Et ḡ vidua d̄ esse moderata 7 discreta in x̄bis. **Vñ Hiero.** In x̄boz pondere p̄sistit p̄batio vite. **Matth. xij.** Ex abūdātia cordis os loquit. Ergo x̄ba ipudica sūt signa ipudici cordis. **Vñ Chryso. sup Matth.** Quale cor h̄z vnusq̄sq̄ talia x̄ba loquit. **Aristo. iij. Eth.** Qualiscūq̄ vnusquisq̄ ē. talit̄ dicit 7 talia opat.

Uidue aut̄ 7 x̄gies dnt h̄re pudica x̄ba honesta 7 vtilia. **Exēplo** beate x̄ginis **Marie.** De qua legit̄ vt i euang. repit. q̄ septies sit locuta. bis cū angelo. **Primus** fuit istud. Quō fiet istud. qm̄ virū n̄ cognosco. **Secūdū** cū dixit. Ecce ancilla dñi zc. **Cū Elisabeth** bis. **Primo** qm̄ eā salutauit. **Secūdo** qm̄ dixit. Magnificat aīa zc. **Cū filio** bis. **Primo** qm̄ post tridū cū iuenit i teplo. **Fili** qd̄ fecisti nob̄ zc. **Secūdo** qm̄ dixit in nuptijs. vinū n̄ hnt zc. **Et semel** cū mīstris qm̄ dixit. Quicq̄d vob̄ dixerit facite. Sic etiam vidue 7 x̄gines dnt facere exēplo **Marie.** **Proū. xxi.** Qui custodit os suū 7 linguā suā custodit aīaz suā. Nunq̄ enī aliquis bon⁹ vel p̄fect⁹ efficit nisi habeat custodiā

oris sui. **Jacobi. p.** Qui putat se religiosū esse n̄ refrenās linguā suā hui⁹ vana ē religio. **Un Job. xi.** Nunq̄ x̄bilitas iustificabit. ḡ si vidua vult deo placere. tūc debet linguā suā refrenare. **Quintus** ē q̄ vidue gerere dnt habitū vidualē. 7 n̄ curiose 7 ornate incedere. Vñ apls rep̄hēdit q̄sdā dicēs: Nō solū ociose s̄ etiā curiose discunt incedere 7 circumire domos suas. Periculosū ē enī viduis fm cursū mūdi se ornare. q̄ pulchre vestite citi⁹ decipiūt et crebri⁹ a demonibz capiunt. Sic legit̄ de beata **Elisabeth** q̄ post mortē sui mariti vestes griseas 7 abiectas induit. 7 fuit tūc habit⁹ ei⁹ ita despect⁹ vt ferret griseū palliū p̄āno alteri⁹ coloris plōgatū. 7 manicas ruptas cū panno alteri⁹ coloris reformatas. **Cōtra** s̄ aliq̄ vidue faciūt q̄ se ornāt i vestibz volentes duobz dñis h̄re et placere. s̄ christo 7 mūdo. qd̄ ē p̄tra enāgelii. **Un** etiā apls. Si adhuc mūdo placeam fm̄ christi nō essem. **Itē Jacobi. iij.** Qui amic⁹ ē hui⁹ mūdi dei inimic⁹ p̄stituit. **Vñ** ornat⁹ corpis magi rep̄hēbilis ē i viduis 7 i x̄ginibz q̄ i p̄iugati. q̄ vxor p̄iugata licite d̄z vlt̄ op̄ā dare vt placeat viro suo. **Sz** christ⁹ q̄ ē sponsus viduarū et x̄ginū n̄ q̄rit exteriorē ornatū corpis i suis sp̄sibz. s̄ interiorē pulcritudinē aīę. Ergo sic vxor p̄iugata ornat se cū vestibz. sic vidue dnt se ornare cū x̄tutibz. s̄ cū hūilitate. castitate. patiētia. misericordia. 7 sic de alijs x̄tutibz. Ergo vidua que christo vult placere d̄z humiles vestes gerere i p̄p̄lis. pallijs. tunicis 7 sic d̄ alijs. **Sextum** est q̄ vidue dnt se diligent̄ exercere i opibz misericordię circa paupes 7 debiles. exēplo **Elisabeth** q̄ infirmos portauit 7 lenauit. **Un** canit̄ d̄ ea. Mulieres opulēte audite zc. **Vñ apls. j. ad Timoth. v.** Vidua eligat̄ in bonis opibz testimoniū h̄ns si filios educauerit. si hospitio paupes suscepit. si sc̄toz pedes lauerit. Et merito d̄z esse misericors paupibz. q̄ fidelis vxor nō comedit vel bibit sola s̄ impartit viro suo q̄cquid boni h̄z. sic vidua christo suo sp̄so impartit d̄z. s̄ paupibz largiēdo 7 s̄bueniēdo. **Matth. xxv.** Nō vni ex mīmis

meis zc. Itē qñ vxor fidelis videt virum suū infirmū. cōpatit̃ 7 fuit sibi. Sic 7 vidua dz deo hñre 7 cōpati paupibz 7 infirmis p̃p̃ christū q̃ ē sp̃s eius 7 reputat sibi omne factū q̃cqd paupibz fit. Ergo vidue dñt cibare esuriētes. potare sitientes. 7 sic d̃ alijs. Tūc christi q̃ ē sp̃s eius eaz dicit eis in extremo iudicio *Matth. xxv.* Esuriri 7 dedistis mihi manducare zc.

I *Septimū* ē q̃ vidua dz corp⁹ suū subijcere sp̃ui 7 aīam ad deū dirigere i deuotiōe 7 attēta orōne. Ut autē corp⁹ subijciat̃. tūc castigare dz illud cū ieiunijs et abstinentijs. Vñ legit̃ d̃ *Judith.* q̃ induit cilitiū 7 semp ieiunauit oibus diebz p̃ter sabbatū. Sic etiā legit̃ d̃ *Anna* p̃phetissa vt habet̃ *Luce. ij.* q̃ vixerat cum viro suo septē annis a h̃ginitate sua. 7 vidua erat vsqz ad annos. lxxxij. q̃ nō discedebat d̃ tēplo ieiunijs 7 obsecrationibz hñēs deo die noctuqz. Ad viduā enī spectat vt delitias carnis fugiat. Vñ apls. Vidua q̃i delitijs vinit mortua ē. *Bern.* Periculatur castitas i delitijs. g̃ vidua q̃ vult christo placere. i castitate dz viuere 7 i abstinentia. Vñ *Hugo* d̃ sancto victore. Parca enī vita libidinē extinguit. virtutes nutrit. animū roborat. mentē ad celestia eleuat. Itē vidua dz esse i orōnibz deuota. qz ad viduā p̃tinet multū 7 frequentē orare. Ratio qz illud tēpus qd vxor cū marito suo 7 pueris suis expendit die noctuqz. h̃ ipsa vidua expēdere dz i deuotiōe. i cōtēplatiōe. 7 orōne 7 meditationibz sanctis qz q̃libet vxor libent̃ amabili loquitur 7 p̃uersat̃ cū suo viro quē diligit. sic vidua libent̃ dz loqz 7 p̃uersari cū sponso suo christo. 7 h̃ fit i orōe 7 cōtēplatiōe. Vñ *Aug.* sup̃ ps. lxxxv. Oratio tua locutio ē ad deū. qñ legis dē tibi loquit̃. qñ oras cum deo loqueris. **Quantū** ad secū dū. vtz meli⁹ sit p̃manere i viduitate qz secundo p̃trahere m̃rimoniū. Rñdet̃ qz melius ē mulieri qz i viduitate p̃maneat p̃p̃ q̃tuor causas. Prima ē quia h̃ maioris castitatis ē indicium. Rñ qñ mulieres pluries nubūt signū ē magne incōtinētie. *Apl.* Vidua eliget̃ q̃ fuit vnus viri vxor. In

ai alibz h̃ inuenit̃ vt postqz vna turtur morit̃ reliq̃ alteri nō sociat̃. *Bern.* Pudeat ad negociū honestū rōnez nō posse i hoīe qd natura pōt i volucre. Secūda rō. qz ē signū amoris ad p̃mū virū qñ scz amorē p̃mi nullū aliū vult accipere. Cū enī facit̃ vna caro. mortuo viro mulier 7 si remāsit tñ q̃ si mortua ē. 7 ampli⁹ non dēteret nubere. Vñ refert̃ *Hiero.* p̃tra *Iovinianū* qz cum *Valeria* vidua rogaret̃ secū dū virū accipere. Rñdit se h̃ nō posse facē. qz vir su⁹ adhuc viueret. q̃bus admirantibz dixit. qz diu vixero vir me⁹ p̃ amorē semp viuet in corde meo. Tertia causa ē. p̃p̃ maiorez securitatē. Vidua enī sui dñā ē 7 i pace viuit. Et si accipit virū discrimini exponit se qz forte habebit virū durū. Vñ *Hiero.* refert̃. qz cū *Anania* vidua rogaret̃ vt secū dario nuberet. Rñdit se h̃ nō posse facere. qz habuit bonū virū. 7 si secū dū duceret aut esset bon⁹ aut mal⁹. Si bon⁹ semper esset i timore qz ipsum p̃deret. si malus semper esset i dolore qz post tā bonū virū illū pessimū haberet. Quarta causa. qz ad seruiendū deo h̃ maiorē libertatez. *Apl.* Qui sine vxore ē sollicit⁹ ē q̃ dei sūt. Rñ vidua pōt surgere 7 dormitū vel ad lectū ire qñ vult. 7 pōt comedere. bibere. 7 ieiunare qñ placet. Insup pōt paupes sustentare. esuriēti elemosynā dare. infirmos visitare. 7 ecclesias 7 h̃mones audire. 7 sic d̃ alijs. **Sciendū** qz q̃uis vidua inuenis q̃ adhuc pueros potest parere. licite 7 sine p̃cto pōt p̃trahere. tñ si p̃manet i viduitate meli⁹ facit̃. p̃p̃ q̃tuor cās sup̃ dictas. **Sed** q̃ntū ad tertiu sciendū qz deo est valde acceptum qñ inuenis mulier deo se offert i viduitate p̃p̃ deū. Vñ legit̃ tale exēplū. qz puella i sua adolescētia marito ē tradita. 7 i vni⁹ anni spacio p̃nata ē viro. quā cū p̃sanguinei induceret vt secū dario cōtraheret. elegit magis sp̃ualibus nuptijs copulari. s. christo. i q̃bus a luctu incipit̃. h̃ ad gaudia cēna puenit̃. qz carnalib⁹ nuptijs subijci q̃ cū leticia semp incipiunt 7 ad finē cū luctu tendunt. *Dox.* g̃ vt ei⁹ marit⁹ defunctus ē. abiecto seculari habitu ad oīpotētis dei finitū se tradidit. et

Bermo

Dñica. xvij. Sermo. CXVII. & celebratione festoz.

Quoniam intraret
Jesus domū cuiusdam p̄n-
tū. Luc. xiiij. Matth. xij. Ep̄s

3

nob exhibuit. dicēte aplo: **P**rop̄ nīmā
 charitatē q̄ dilexit nos misit dē filiū suū ī
 mūdū. **E**x maxia charitate p̄cessit q̄ h̄bū
 gēnū z hō fieri z nasci voluit vt nos desī
 caret. z vt hōiez abiectū ineffabili exalta
 ret. z vt hōiez mēdicū thesauro diuinitatē
 locupletaret. **Un̄ Aug.** Amavit te dñs
 z fecit se pp̄ te hōiez. **Dē** subiecit se z ex
 altavit te. **I**ndianit se z suscepit te. **E**xina
 niuit se maiestate z impleuit te diuinitate.
Descēdit vsqz ad te vt tu ascēdēs vsqz ad
 eū. **Sēdo** pp̄ memoriā bñficiū resurrec
 tionis q̄ fuit dñica die facta. q̄ ē cā z exem
 plū n̄rē resurrectionis. nā illa die dñs cōtu
 lit nob tria bona. **P**rimo qz mortē n̄rā
 destruxit. z cā ī seipso occiso occidit. **Sē**
 cūdo qz naturā n̄rā veste imortalitatis
 induit cuz immortalis z īpassibilis resur
 rexit. **T**ertio timorē mortis abstulit qñ p
 suā resurrectionē d̄ eterna beatitudīe nos
 securauit vt certū sit qz mēbra seq̄ dñt vbi
 caput p̄cessit. **G**reg. **S**i mēbra n̄rī redēp
 toris sum? p̄sumam? ī nob qd̄ iā gestū cō
 stat ī capite. **T**ertio dies sabbati trāsla
 ta ē ī diē dñicaz ne videamur iudaicare.
 vt scz diē sabbati fm̄ morē iudeoz obser
 uarem? qz fm̄ **H**ostien. in sabbatis ma
 xime laborare debem? ne iudaicare videa
 mur. **Q**uarto pp̄ dignitatē diei dñi. **B**
 cc. **Un̄** sciēdū qz xij. dignitates diei dñice
 inueniunt in sacra scriptura. **P**rima. qz
 illa die dē creauit celū z terrā z angelos.
Secūda qz arca noe illa die post diluuiū
 sup mōtes armeniz q̄cūit. **T**ertia qz eadē
 die dñs eripuit pplm̄ suū d̄ egypto a ma
 nu **P**haraois in manu forti et brachio
 excello. **Q**uarta qz eadē die pluebat pmi
 tus manna d̄ celo ī escā filioz israel existē
 tiū adhuc ī deserto. **Q**uinta qz eadē die
 christ? ē nat? d̄ virgine **M**aria. **S**exta qz
 eadē die christ? baptizat? ē a **J**ohāne in
 iordane. **S**eptima qz eadē die puer tebat
 aquā ī vinū ī nuptijs. qd̄ fuit initiū signo
 rū q̄ fecit **J**esus ī p̄spectu suoꝝ discipulo
 rū. **O**ctaua qz eadem die satiauit quinqz
 milia hōiūz dē quinqz panibz et duobus
 piscibz. **R**ona qz eadē die honorificat? ē
 cū ramis palmarū. **D**ecima qz eadem die

resurrexit a mortuis. Undecima qz eadez die misit spm sanctu suis discipul. Duo / decima vt plures opinant eadem die erit dies iudicij extremi. s. tñ certitudinalit s nemo scit nisi solus deus. g. honozifice debemus honozare z celebrare hanc diez. si nō eandē i numero tñ eandē i specie itelligere debem? vt patet cuilibet intuēti. Unde fm ius canonicū. Cōstat diē dñicuz inter sumas z p̄cipuas festiuitates p̄tineri. g. dñi. **Erod. xx.** Memeto vt diez sabbati sanctifices. i. suma custodia illā diē honozes. nihil scz opis manualis i eo faciendo qd posset impedire quietē mētisi deo. Unde dñi i decre. Dñica die nihil ē agendū. nisi soli deo vacādum. d. p̄se. dis. iij. Jeiunia.

Quatu ad scdm sciendū. q. octo modis ptingit p̄ceptū d celebratiōe festoz transgredi. **Primo** manualiter opando. qd p̄bitū est a deo. **Uñ Ero. xx.** Nō facies i eo omne opus. Ex q patet. q. quicūqz sabbatū soluit vel violat peccat mortalit. Excusat tñ q̄s a peccato mortali laborando i die festiui i q̄tuor casibus. **Primo** p̄ laboris vel opis modicitatē. puta si laborā modicus sit q. q̄tez mentis ipeidire nō possit i deo. quia solus ille labor q. turbat quietē animi z spūs libertatem causat mortale pctm. **Secūdo** p̄ laboris necessitatez q̄ si tanta esset. vt li labor opis sine piculo imminēte differre nō posset. sic bñ ptingit i messibz. p̄ incursum hostiūz. vel etiā fm **Gul.** si iacentibus segetibz i agro vel feno i prato imineret tēpestas. p̄nt remoueri. Itē nō vident peccare carnifices z pincerne mortalit q. p̄pant victualia vt illo vel sequēti die vendāt. si pus nō poterāt cōmode p̄pare aut p̄pata fuare. Itē sic ptingit i vindemijs. p̄ frigus. z i captura allecū q. solū sit tpe determinato. i talibus enī excusat necessitas q. legē nō hz. vt ex d. p̄sue. c. **Quāte.** **Tertio** p̄ cordis pietatē. qz bñ licet. p̄ deū arare. z agrum paupis seminare vel adducere religiosi ligna vel alijs paupibz. **Quarto** p̄ publicā vtilitatē. puta laborare aliqd in pōte q. respicit cōmunitatē. vel in via cōmuni.

vel p ecclesia. Sciendū tñ q. **Gul.** dicit. q. nō credit q. dñicis diebz aut etiā maioribus festiuitatibz liceat talia fieri. De minoribz aut festiuitatibz sic i fra octauas pasce vel pentecostes z similibz. credo q. liceat seq̄ p̄suetudinem regionis. Ad hāc q. tales labores licite fiāt. oportet q. nō fiāt vsqz ad vltimā fatigationēz. vel ne. p̄p̄ s. dimittat missa vel hmōi diuina. z q. talia z hmōi etiā nō fiāt. p̄p̄ affectionē carnalē z spem remuneratiōis. s. p̄p̄ deū. z q. paupertas illoz exigere videat. **Secundo** trāsgredimur b̄ p̄ceptū d celebratione festoz frequētādo secularia placita z exercendo actū iudiciariū. Est enī statutū iuris. vt illo die strepitus iudiciarius conquiescat. **Uñ dñi i decre.** Festiuis diebz a iudicijs z placitis ē abstinēdum. xv. q. iij. **Placita.** Posset tñ illa die vt dñi **Gul.** in glo. p. pace tractari. vel p. pace p̄firmāda iuramentū licite p̄stari. Itē q. causa tractāda illa die esset debiliū vel miserabiliū p̄sonaz q. alia die non posset expediri. tūc q. licite posset fieri. **Sciendū** q. illi multū rēp̄hensibiles sūt q. fabulatiōes suas i diebz festiuis in loco sancto z sacro expediūt. Et s. patet ex eo. q. fm **Ray.** et **Hostien.** Cimiteriūz gaudet emunitate quā hz ecclesia. Ergo sic illicitū est i ecclesia talia placita z tales fabulatiōes exercere. sic etiā i cimiterio ē illicitū talia fieri. qz ē locus deo sacrat. z ibi req̄scūt corpa fidelīū defunctor. **Tertio** transgredit mercancijs intēdendo. **Uñ** querit qd de ambulātibz z eūtibz ad nundinas z ad mercata q. fiūt in festiuitatibz. Rñdet fm **Gul.** Si aliqz hoīūz facit nō ex p̄suetudine. s. p. sua necessitate. z ante audiuīt diuina. nō credo q. peccat mortalit. secus si p̄suetudinarie z ex lucranda cupiditate. z maxime subtrahēdo se a diuinis. aut etiā si hmōi mercata a p̄latis illi loci p̄bita sunt. Mercancijs tñ q. ex qdaz necessitate fiūt d victualibz z necessarijs ad diem aliquez nō credo illicitas esse. dñi tñ p̄p̄ s. se nō subtrahāt a diuino officio. **Deu** s. nō attendunt isti institores qui i nundinis et

dedicationibus vel in alijs festiuitatibus summo mane sua venalia exponunt. et totum diuinum officium negligunt. nec illa die missam vel sermonem audiunt. et in huiusmodi deum offendunt. In signum huiusmodi tempore pasce phibetur communio omnibus talibus qui mercedem suam diebus festiuis exercet. et communio non phibetur. nisi pro peccato mortali. **Quarto** qui rectorum in diebus festiuis exercet. In signum huiusmodi tunc queritur de his qui dominica suis rectorum bladoz adducunt in diebus festiuis. **R**ndetur quod non excusant. nisi alia necessitas eos ad hoc compellat. Et insuper tales domini qui eis dant occasionem. vel iubent eos talibus diebus exercere rectorum. participes sunt illorum peccatorum. **S**exto rectorum mercimoniorum vel alimenterum vel personarum ad loca remota peregrinantium. cum alias non possent sine graui incommodo credo excusari. Et si se de mercatoribus. viatoribus. et cursoribus. tunc bonum est talibus ut antea missas audiant et maxime in diebus festiuis. **D**e his rustici non attendunt quod quandoque ad quatuor vel quinque miliaria vehunt. et nunquam missam vel sermonem audiunt illa die. **Quinti** sunt mechanici sicut sufferratores equorum. minutores hominum. et sic de alijs. de quibus dicit **B**asil. Si in festiuitatibus hoc faciunt propter necessitatem principaliter eorum quibus huiusmodi credo quod potest excusari. **S**ecus si propter cupiditatem lucri hoc facerent. **S**ed isti qui de talibus requirunt eos excusant. si alias non poterant sibi commode providere. alioquin non excusant. **Sexti** qui faciunt festa de floribus diebus festiuis. **D**e quibus queritur vtrum peccet mortaliter. **R**ndetur quod non sunt excusabiles tales propter periculum quod ex facili posset contingere ex abusu hominum rerum qui sunt incitamenta vanitatis et lasciuie quia violenter obstruuntur diei sacre in operando talia festa. quibus posset esse labor tam modicus et sine periculo. nec ad lasciuie intentionem sed ad modicam vel moderatam recreationem. quod non esset peccatum. aut non mortale. **H**ec est sententia **B**asil. **S**eptimi sunt qui in vigilijs festiuitatum et in diebus festiuis peccant. **C**ontra quod dicit **E**xo. xx. Memeto ut diem sabbati sanctifices. id est. cum summo studio. et precipue peccata mortalia caueas. nihil facinoris in eo operando

vel committendo aliquod malum. quia multum maius est peccatum delinquere in tali die festo quam in alijs diebus. **U**n narrat **G**reg. in li. dialogorum. quod quidam vxor cuiusdam viri in sabbato de nocte cognita ab eo cum in dominica die se processioni peringeret a diabolo arripiebatur. et multum ab eo torquebatur et vexabatur. Et si hoc fit in legitimis personis quanta pena esset tunc percubitus illegitimi. **I**tem isti sunt valde pueri qui in tempore sancto et in diebus festiuis non volunt sancte viuere. quia sic loco sancto deferendum est honor. sic tempore sacro. **U**n si quis in omnibus festiuitatibus araret vel foderet. ipse valde malus reputaretur. quod non multum peiores sunt. qui in diebus dominicis fornicant vel choricant. vel se inebriant. vel ludunt et sic de alijs vitijs. **C**icero enim pcedi posset quod aliquis in diebus festiuis araret vel foderet quod semel in die dominico fornicaret vel choricaret vel inebriaretur. **D**e chorea que ante ser. xxxvij. **P**. **O**ctaui qui in vigilijs festiuitatum et sabbatis de nocte nimis diu laborant. **T**ales contra preceptum de celebratione festiuitatum faciunt. **U**n queritur quando debemus festum aliquod incipere. **R**ndetur quod quantum ad feriacionem a vespere in vespem. Et intellige quod festorum initium et finis iuxta eorum qualitatem et regionum consuetudines variari debet et sic magnitudo eorum exigit. prius incipere et tardius terminare. ex. e. qm. **E**rgo hic reprehendit stulticia quorumdam hominum simplicium qui non reputant peccatum esse sabbatis de nocte diu laborare. et feria secunda nimis mane laborare peccatum reputant. quod tamen non est verum. **E**t rationem huius assignant. **D**icunt enim quod sabbato de sero anime exhibent de purgatorio ante plenariam purgationem et satisfactionem vsque ad secundam feriam. et tunc iterum reintrabunt cum aliquis primo cepit laborare. **Q**ui autem anime non exhibent de purgatorio ante plenariam purgationem et satisfactionem ostendit **M**att. v. vbi dicit. **N**on exhibitis inde donec reddas novissimum quod dicitur. **U**n **D**umber. **Q**uoniam enim a quoque facies dei videbitur. donec per penam quod dicitur minimus persoluat. Et hoc est dictum quantum ad tertium. **S**ed quantum ad quartum est sciendum quod illi laboratores in diebus festis non cauentes preceptum dei et ecclesie transgredi-

tales tripliciter puniuntur a deo. **Primo** in temporalibus quia ex his non ditantur quia quicquid lucrantur in temporalibus perducunt in spiritualibus quae sunt bona aeterna. **Insuper** quicquid puniuntur per infortunium in temporalibus ex permissione divina scilicet quod captivantur vel a raptoribus spoliantur vel equi eorum leduntur vel moriuntur vel domus eorum comburuntur vel alia infortunia accidunt eis sic quod etiam depauperantur. **Secundo** tales multoties puniuntur in corpore quia quicquid infirmantur tales per aliquod tempus vel frangunt crura vel brachia et sic de similibus et tunc oportet eos festinare de necessitate quia secundum Salomonem per quod homo peccat per hoc punietur. **Tertio** puniuntur in anima quod maximum est quia quicquid festi solunt toties peccant mortaliter et animam propriam occidunt. **Exo. xxxi.** Qui polluerit sabbatum morte morietur. **Unum** sciendum quod qui violat sabbatum vel festiuitates diei dominice peccat in patre cuius potentia mundum creauit in filium cuius sapientia mundum redemit in spiritum sanctum qui tali diei mundum missus est et per consequens tales ingrati sunt suo creatori retemptori et consolatori et tales transgressores deum grauiter offendunt. **Et** hoc cognoscitur in illa punitione quae facta est ex iussu dei super hominem qui ligna collegit in die sabbati. **Unum** legitur **Numeri. xv.** Factum est cum filij israel essent in deserto et inuenissent homines colligentem ligna in die sabbati obtulerunt eum **Moyse** et **Aaron** et uniuersae multitudini quae reclusi erant in carcere nescientes quid super eo faceretur dixerunt dominus ad **Moysem** : Morte morietur homo iste lapidibus obruat eum omnis turba extra castra. Cumque duxissent eum foras obruerunt eum lapidibus et mortuus est sicut precepit dominus. **Sed** illis qui festinant deus dat prosperitatem corporis et anime. **Exemplum** legitur de duobus sutoribus quorum unus habuit multos pueros cum uxore sua et ille non dimisit quando omni die libenter audiret missam et in omnibus ei prospere successit. **Et** alius nullum puerum habuit sed solam uxorem et quotidie laborauit etiam diebus festiuis non celebrauit nec sacris noctibus et raro missas audiuit sed tamen spiritus in paupertate vixit. **Qui** semel quiescit ab alio sutore unum sibi ista bona venirent quod cum filiis suis et uxore semper satis haberet et ipse

plus laboraret et tamen semper egens esset. **Quem** respondit: Cras ibis mecum et ego ostendam tibi ubi talia repiam. **Mane** facto duxit eum secum ad ecclesiam et finita missa dixit ei ut rediret ad domum suam et laboraret artificium suum. **Altero** mane iterum venit ad domum eius volens eum secum ducere ad ecclesiam. **Et** ille: **Charissime** si vellem ire ad ecclesiam per me scirem viam. **Ego** desideravi a te ut duceres me ad locum ubi thesaurum inuenisti ut ego etiam possem sic ditari. **Tunc** ille dixit: **Alius** locum non habeo ubi thesaurum corporis et premium vite eterne requiro nisi ecclesiam. **Nonne** audiisti dominum loquentem in euangelio: **Primum** querite regnum dei et haec omnia adiacentur vobis. **Tunc** alius compunctus animo et factus christo deuotus post hoc semper libenter missas audiuit et tunc etiam sibi prospere in omnibus successit.

De eodem euangelio. Sermo CXVIII de diuitiis non appetendis

Ece quidam

Hydropicus erat ante illum etc. **Beda** dicit: **Hydropisis** est morbus ab humore aquoso vocabulum trahens. **Grece** enim hydor aqua vocatur. **Cui** proprium est quod magis abundat humore inordinato tanto amplius sitit. **Per** hydropisim enim intelligere debemus sitim siue appetitum deliciarum et diuitiarum. **Eccl. v.** Auarus non implebitur pecunia. **Unum** **Bregi.** in omel. **Dis** avarus ex pecunia sitim multiplicat quia cum ea quam appetit adeptus fuerit ad appetenda alia animus amplius anhelat. **Ergo** per hydropicum istum intelligere possumus appetitum diuitiarum et deliciarum. **Unum** in presenti sermone dicendum quod homines peccant appetendo diuitias. **Peccant** enim decem genera hominum. **Primi** qui percipiunt bona aliorum et scientes quod non possunt habere re percipiunt non persequuntur percipiscendum in effectu si autem scirent se persequi posse percipita fortissime instaret ad persequendum percipiscendum etiam cum effectu. **Et** isti taliter percipiscendo mortaliter peccant. **Secundi** sunt qui aliena percipiunt et omni conatu exteriori laborant per tali re illicite obtinenda qui quous non obtineant mortaliter tamen peccant quod

apparet i fure 7 latrone p furto 7 rapina la
borate. q licet i effectu nō furent. nec rapi-
ant. tñ peccāt mortaliē 7 gñi⁹ q̄ pmi. Si
aut pñis conatibz assequūtur appetita. ad
huc gñius peccāt. vt patet i furibz 7 latro-
nibus rē pcupitaz illicite obtinētibz. Et
istis nūq̄ dimittit pētñ nisi pñs restituāt
ablatū vt dicit Augi. Dūmodo tñ habe-
ant volūtate restituendi si facultas desit.
S3 si hñt optet plenarie restituē. **Tertij**
sūt q̄ pcupiscūt bona alioz p iniuste. 7 spem
hñt vt ea sibi possint acq̄rere. S nō audent
attēptare. pp̄ timorem corpis 7 honoris.
S3 si scirēt se posse euadere. psequerentur
toto conatu. 7 sic dimittūt pp̄ timorem 7
p̄fusionem humanā. **Quarti** sūt q̄ cō-
cupiscūt iustas res s ad maluz finē. sc3 ad
peccandū 7 ad vanā gloriā exercēdaz. vel
ad luxuriā vel crapulā. sic ille diues d quo
Luce. xvi. Qui epulabat q̄tidie splēdide
ḡ quicūq̄ videt aliquē ludere 7 pecuniaz
lucrari. vel etiā vsurariū vsuras cōmitte-
re. vel videret supbiā vestis. 7 sic d alijs. 7
ad talē finē etiā desideraret hñe diuitias.
vt sic etiā p̄tra deū 7 p̄cepta posset vinere.
peccat d̄ p̄ceptū dei. Et hñ hñc intellectū
vel h̄ intentū nō solū p̄tra p̄cepta dei faci-
unt illi q̄ aliena pcupiscūt. S etiam qui sua
pp̄ia male expendūt. vt pomposi 7 volup-
tuosi. **Quinti** sūt q̄ cum nimio appetitu
7 amore afficiunt ad tp̄alia. q̄uis nō iniu-
ste vellēt ea acq̄rere. tñ qñ ille appetitus 7
amor tp̄aliū supat 7 p̄cellit amores dei et
appetitū pp̄ie salutis. sic q̄ mens suffoca-
tur ex toto. tales etiā gñiter peccant. Sed
ben plures sūt q̄ totūz cor suū appetitibus
occupāt ad tp̄alia. sic q̄ raro vel nunq̄ d
deo vel d salute pp̄ia cogitāt. **Sexti** sūt
q̄ auare retinēt vel possidēt sua iusta bona
cū nimia tenacitate 7 cū insatiabili cupidi-
tate. sic q̄ d supfluo paupibz nō subueni-
unt hñ iussuz christi q̄ dicit **Luce. xi.** Qd
sup̄est date elemosynā. Et d̄ bis dic̄ **Per-**
mann⁹ d̄ schilditz. q̄ q̄ supflua tenēt que
danda essent. tñc si ex tali tenacitate sup-
fluoꝝ alij magnā pecuniaz vel aliaz rerū
penuriā haberēt v̄l sustinerēt. puta si tene-

rēt supflūū. s. panē. bladū. vinū. vel hñc dē
vt charius vendere possent. vñ multorum
penuria 7 rex charistia sequerēt gñiter pec-
carēt. De h̄ quere añ ser. lxxxij. **E. Sep-**
timi sūt q̄ pcupiscūt honorē 7 pulcritudi-
nē. p̄imi. honorē pp̄ter exaltationē 7 sup-
biam. pulcritudinē pp̄ter h̄ vt hoibz pla-
ceant. 7 h̄ ē pētñ. S3 si naturalit̄ q̄s appe-
teret pulcritudinē. n̄ tñ pp̄ h̄ p̄tra deū vi-
nere vellēt. sic pōt qñq̄ esse sine peccato.
Octauj sūt q̄ famulū vel ancillā. p̄imi
sibi attrahūt. cū tñ alias a fuitio nō rece-
derēt. qd ē phibitū i lege. vt habet **Exodi**
xx. Rō pcupiscas hñū vel ancillā. p̄imi.
Itē h̄ etiā ē p̄tra legē nature. q̄ lex na-
ralis ē h̄ec. Qd tibi nō vis fieri alteri ne fe-
ceris. Et i enāgelio christ⁹ dicit. Quere-
tis vt faciant vobis hoies x. Si tu habe-
res famulū vel famulā fidelez nō velles q̄
q̄s tibi eu3 abstraheret. sic 7 tu p̄ximo tuo
teneris. **Noni** sūt q̄ nimio amore afficiū-
tur ad tp̄alia. tñ infra deū. et h̄ ē veniale.
Decimi sūt q̄ appetūt aliena 7 cū volun-
tate cōditionata. sc3 si possent hñe sine of-
fensione dei 7 iniuriā p̄imi. Et tñc nulluz
vel solū veniale ē pētñ. siue talē p̄ditionē
actualit̄ addat sine habitualit̄ eā intēdat
Secūdo dicēdū ē d̄ remedijs contra
auariciā. Quoz p̄mū ē mortis p̄sideratio
Vñ Hiero. Facile p̄temnit oīa q̄ se sem-
per moriturū cogitat. Sic iumēta defen-
dūt se ab importunitate muscarū cauda
sua. 7 sic aues 7 pisces cū cauda regunt se.
sic h̄ p̄sideratione finis 7 mortis. pp̄ie. de-
fendit se ab auaricia 7 ceteris vitijs. **Vñ**
Job. xij. Interroga iumēta 7 docebūt te.
volatilia celi 7 indicabūt tibi. Dors in-
dicat ad oculū tibi cōtēptibilia esse oīa q̄
querunt in h̄ mūdo. sc3 delitias. diuitias
7 sic de singulis mūdi vanitatibz. **Vñ**
Hiero. Qui q̄tidie recordat se moriturū.
p̄temnit tp̄alia 7 ad futura festinat. Et n̄
imerito. q̄ talia i morte nihil valēt. q̄ nec
corp⁹ a vermibz p̄seruāt. nec hoies in vita
p̄seruare pñt. q̄ morit̄ paup. moritur 7 di-
ues. **Vñ** legit̄ q̄ qdā rex franciē laborans
ad mortē 7 a medicis desperatus. vocari

fecit oēs pñcipes ⁊ pñatos dicēs: **E**cce ego q̄ fui ditissim⁹ nobilis ⁊ potētissimus. pro oībus diuitijs meis ⁊ potētia. imo nec ab amicis possum extorqueri a morte. nec inducias ab hac ifirmitate p̄ vnā diē vel horam impetrare. qd̄ ḡ valēt oīa ista t̄palia.

Unde ista t̄palia grauāt diuitē i morte. qz talis diues multa possidēs cū dolore moriē. qz pñale ē separari a diuitijs q̄s dilexit. ⁊ p̄ q̄bus diu laborauit. ⁊ p̄p̄t q̄s salutē p̄p̄iā sepi⁹ neglexit. **I**nsup cū hic satis h̄z. ⁊ nescit qd̄ ibi habebit. ⁊ vbi p̄ma nocte remanebit valde amarū ē. **E**ccl. xli.

Mors q̄s amara ē memoria tua homini hñti pacē i substantijs suis. **Vñ Dñbert⁹** i tractatu d̄ septuplici timore dic̄: q̄ qui- dam vñrarius dñ i extremis laboraret. fecit ante se aptare vasa aurea ⁊ argentea. ⁊ p̄mittēs aīē illa ⁊ multa āpliora. s. agros. domos ⁊ multa alia si adhuc cū eo remaneret. ⁊ cū magis eū vrgeret dolor ifirmi-

Secundū remediū ē p̄fidētia d̄ deo. q̄ n̄ relinquit sperātes i se. iuxta p̄missum ch̄i stī i enāgelio: **N**olite solliciti esse dicentes qd̄ manducabimus aut qd̄ bibemus. aut q̄ opiemur. scit enim pater vester qz oīb⁹ his indigetis. **Q**ui enī sic fecit hōiēz vt alimētis indigeat. nō patiet̄ p̄ire p̄ necessariorū subtractionē. si se ei⁹ submittat p̄fidentē. **M**atth. vi. **P**rimū q̄rite regnūz dei. ⁊ h̄ oīa adiicient vobis. scz necessaria corporis. **N**ō vidi iustū derelictū zc. **Vñ Bo nauen.** **A**nū ex trib⁹ sperandū ē auariciā p̄p̄ciētibus p̄ deo. q̄ aut p̄curabit de⁹ hōi in necessarijs. aut cū parco victu ⁊ i penuria dabit homini vires quas i abundantia posset h̄re. ⁊ h̄ ē iocūdi⁹ d̄ modico esse forte sic ali⁹ d̄ multis. aut qd̄ subtrahit corpi refundat mētī i p̄solatione spūali vt libenter careat t̄pali substantia vel abundantia q̄ spūalib⁹ delitijs feliciter recōpensantur.

Insup magnā gloriā i celo meret̄ patienti⁹ ⁊ sustinēdo p̄ ch̄risto penuriā t̄palem.

Tertiū remediū ē paupertas ch̄risti. **Vñ Bern.** **M**agna siquidēz abusio ⁊ nimis

magna. q̄ q̄s diues velit fieri vilis vermt̄ culus. p̄ quo⁹ de⁹ maiestatis paup̄ fieri voluit. **T**hren. iiij. **R**ecordare paupertatē meē. trāsgressionis meē. absinthei ⁊ fellis. **E**rgo exēplo ch̄risti spernere debem⁹ terrena q̄ cū esset dñs oīz. p̄p̄t nos factus ē egenus vt ostēderet dignitatē paupertatis. et doceret spernere auariciā. **A**ug⁹ d̄ vera religione. **T**ota vita ch̄risti i terris q̄ p̄ hōiēz gessit disciplina mori fuit. **I**deo oīa bona mūdi p̄temptit q̄ contemnenda docuit. ⁊ oīa mala sustinuit q̄ sustinenda p̄cepit vt in illis nō quereat̄ felicitas neqz in istis timeret̄ infelicitas.

Quartū remediū p̄tra auariciā est p̄sideratio eternarū diuitiarū. **B**regi. **V**ilescūt t̄palia cū p̄siderant̄ eternalia. **V**irū ē q̄ hō pōt cū tanta auaritate ⁊ sollicitudine intendere t̄pali- bus que trāsitoria sunt ⁊ negligere eterna gaudia ⁊ celestia bona q̄ eterna sunt. **S**z h̄ideo fit. qz nō habemus firmā ⁊ p̄fectāz fidē. **Vñ Hiero.** **N**ec verā fidē d̄ deo h̄z q̄ caput in his miserijs diues fieri. **E**t q̄ libet ch̄ristian⁹ cū omni diligētia d̄z intendere virtutib⁹ ⁊ bonis opibus. vt p̄ h̄ possit sibi deū acq̄rere. ⁊ p̄sequenē vitā eternāz possidere. **Vñ Aug⁹.** **L**ūcerit de⁹ oīa in oībus. quicq̄d hic q̄rebas. quicq̄d hic pro magno habebas. quicq̄d hic amabas māducare ⁊ bibere. ipse erit tibi cib⁹ et potus. quicq̄d h̄ volebas vt sanitatē. ipse tibi immortalitas erit. quicq̄d hic q̄rebas vt diuitias. de⁹ tibi erit diuitie. **A**uare qd̄ tibi sufficit si tibi de⁹ n̄ sufficit. **I**tem Aug⁹ li. xxiij. de ciui. dei. **Q**d̄ de⁹ p̄parauit diligētib⁹ se fide nō capit. spe nō attingit. charitate nō comprehenditur. desideria ⁊ vota trāsgredit̄. acq̄ri pōt. estimari non potest.

Quintū remediū p̄ auariciā est q̄ bona t̄palia h̄ multiplicat̄ nocent hōi etiam post mortē ⁊ p̄p̄t districtā rōnez quā redditur⁹ erit d̄ t̄pali- bus. **H**oc q̄re ante ser. iiij. **R.**

Dñica. xvij. **S**ermo. CXIX. **S** dilectione dei.

Diliges domi- nū deū tuū zc. **H**oc ē maximū ⁊ p̄mū mādatū. **S**ecundū aut̄ simile ē huic

Dilige. proximum tuum sicut teipsum. **Matth. xxij**
Marci. xij. Luc. x. Sciendum quod in presentia
 timone dicendum est de dilectione dei et proximi.
Un Aug. Sola dilectio discernit inter filios
 dei et filios diaboli. Signant se omnes sig-
 no crucis. rident omnes amen. cantant omnes
 alleluia. baptizant omnes ecclesiam et pietes im-
 plent. quod non discernunt filij dei a filiis diabo-
 li nisi in charitate. Qui habent charitatem nati
 sunt ex deo. Unde in presenti timone quatuor
 sunt dicenda. Primo quare merito debemus
 diligere deum. Secundo quomodo secundum ordinem cha-
 ritatis quinque sunt diligenda. Tercio quod sunt
 signa per quod quis cognoscere potest an deum dili-
 gat. Quarto quod sit differentia inter amorem di-
 vinum et carnalem. **Circa primum sciendum** quod
 deus diligendus est a nobis ex toto corde. quia
 nos creavit. redemit et glorificavit. Si quis
 enim diligit carnalem patrem a quo tamen habet cor-
 pus mortale. quantum tunc diligere debet deum a
 quo habet corpus et animam et vitam eternam. Si tamen
 matrem quam habet perduxit in hunc mundum mise-
 riam plenam. quantum tunc deum qui eum in alium mundum
 ducet multis gaudiis repletum. Si debet
 diligere fratres carnales qui participat tecum
 hereditatem terrenam et pauperem te faciant.
 in quantum tunc debes diligere christum qui tecum
 participabit hereditatem eternam et ditior te
 faciet. Si filium diligis in quo tantum labo-
 ras. nec scis si in illo aliquid perficias. et an ipse
 tibi in futuro appropiet. vel ex opposito malum
 pro bono reddat. quantum christum dilige-
 re debes qui inestimabilem tibi bonum facturum est
 eternaliter. Si tantum uxorem diligis quam forte
 alium plus diligit quam te. quantum diligere debes
 christum qui nunquam amorem suum a te sepabit.
 Nam illi omnium digne quisquis diligere debe-
 ret habet. quod sic probatur. Quia ecce diligeres
 eum qui pro te daret res. plus quam pro te relinqueret
 amicos et cognatos et exiret terram suam. ma-
 xime qui corpus suum pro te daret. sed christus to-
 tum fecit. **Matth. xij. Reliqui domum meam.** id
 est celum. dimisi hereditatem meam. id est angelos qui
 sunt heredes celi. et dedi electam animam meam.
 id est vitam in manibus inimicorum. Item diligere
 res eum qui pro dilectione tua funderet lachry-
 mas. et maxime si sanguinem pro te effunderet.

Hoc fecit christus. j. Joh. v. Tres sunt qui testi-
 monium dant in terra dilectionis. scilicet spiritus. id est anima
 ab ipso egrediens. sanguis in passionem ab ipso
 profluens. et aqua lachrymarum. **Bern.** Quod
 vehementer amplexu amplexatus est me in cruce
 in qua fluxit aqua de latere. manavit sang-
 uis ex corde. recessit anima a corpore. **Item**
Bern. Non est passus pro se. quia non peccavit.
 nec pro bonis angelis. quia necesse non habuit. nec
 pro angelis malis. quia nunquam habebunt gloriam
 habere pro te. **Ps.** Zelus domus tue comedit me.
 id est fidelis anima tua fuit causa passionis
 meae. Item quantum diligeres eum qui pro te daret ma-
 num unam ad amputandum cum tibi amputari
 caput debuisset. vel oculum. vel pedem. et sic de
 aliis membris. In quantum autem diligere. et ad quan-
 tum gratiarum actiones teneris illi. qui pro te non ocu-
 lum. non manum. non pedem. imo totum corpus de-
 dit in mortem. Item in quantum diligeres eum qui te
 liberaret a morte temporalis. et pro quo super hoc daret
 tibi saluum conductum. et maxime qui super hoc te
 semper habere vellet in loco filij sui. Ex his pa-
 tet quod merito debemus diligere christum. qui pro
 pro te fecit tantum. Item debes ipsum diligere plus
 quam omnes res temporales. et pro quo omnes amicos. imo
 et plus quam proprium corpus. Sic omnes martyres
 fecerunt qui propter eum omnes amicos et omnia bona tem-
 poralia reliquerunt et seipsos pro eo in mortem
 dederunt. Quod si non es tante virtutis et for-
 titudinis in dilectione dei. quod totum mundum pro
 eo velis deferere. sic illi martyres et sancti
 fecerunt. habetas tamen tantam dilectionem ad chri-
 stum ut propter ipsum vilissimum quod in toto mundo
 est despicias. Hoc est omne peccatum mortale.
 quia vilissimum quod totum mundus habet est peccatum.
 Hoc ita vile est quod nulli prodest. nec prodesse
 potest corpori nec anime. Vilis est quam serpens. quam
 rana. quam aranea. et sic de aliis omnia enim talia
 ad aliquid valent. peccata vero ad nihil. Qui
 pro deo ita vile non vult dimittere. vir daret
 pro eo tempore antichristi oculum vel pedem. Et ideo
 in vilissimum locum mundi longe a se propiciet eos.
 sed ad infernum ubi omnia mala mundi confluent
Deut. xxxij. Congregabo super eos mala et
 sagittas meas complebo in eis. **Un ps.** Plu-
 et super peccatores laqueos. Nam sic gut-
 tes pluvie sunt innumerabiles. sic etiam et peccata

dānatoꝝ. Qui enī ista mala inferni cupit
effugē. deū ex toto corde. ex tota aīa. et ex
tota mēte dē diligere. **U**nde oriet q̄stio
vtrū charitas vie possit esse p̄fecta. **S**ciē
duz q̄ fm Aug. licet cetera mandata dei
p̄nt impleri i via. sic nō mēchaberis. n̄ fur
tū facies. et sic d̄ alijs. mādātū tñ dilectio
nis i q̄ deus p̄cipit diligere ex toto corde. ex
tota aīa. et ex totis viribz. solū implebitur
i patria. vbi oīa cessabūt impedimenta. p̄p̄
q̄d etiā solū ibi erit charitas p̄fecta. **N**o
tandū fm **Tho.** q̄ p̄fectio charitatis pōt
duplicit̄ intelligi. **U**no mō ex pte diligi
bilis. **A**lio mō ex pte diligētis. **I**gitur ex
pte diligibilis p̄fecta est charitas. vt dili
gat aliqd̄ i q̄ntū diligibile ē. **D**e aut̄ itan
tū diligibilis ē i q̄ntū bonū est. **B**onitas
aut̄ ei⁹ infinita ē. vñ infinite ē diligendus
Sz nulla creatura pōt deū diligere i fini
te. cū q̄libet virtus creata sit finita. p̄ hunc
modū nulli⁹ creature charitas pōt esse p̄
fecta. s̄ solū charitas dei q̄ seipsū diligit.
Ex pte x̄o diligētis charitas ē p̄fecta. q̄n
aliqs fm suū posse deū diligit. **H**oc p̄t eē
trib⁹ modis. **P**rimo mō sic q̄ totū cor
hoīs fm suū posse semp actualit̄ ferat i de
um. et sic charitas pōt esse p̄fecta. **V**el d̄
p̄fecta q̄ beati i patria diligūt deū. **N**am
beati i patria fm totū eoz nosse et posse di
ligūt deū. **S**z ista p̄fectio hic i vita ē im
possibilis homini. q̄ p̄p̄ humanę vite i fir
mitatē impossibile ē homini q̄ semp actua
liter d̄ deo cogitet. vel enī semp actualit̄ di
liget. vel habeat dilectionē ad ipsū. **S**e
cūdo mō q̄ hō habitualit̄ totū cor suū
ponat i deū. q̄ nihil videat. cogitet vel ap
petat q̄d sit diuine dilectioni p̄trariū. et h̄
p̄fectio repit̄ in oib⁹ charitatē h̄ntibus.
Tertio mō q̄ hō actualit̄ et deliterare to
tam vitā suā et totū studium suū deputet
ad vacandū deo et rebz diuinis. oib⁹ alijs
p̄termis. nisi i q̄ntū requirat necessitas
p̄sentis vite. **E**t ista p̄fectio charitatis est
possibilis homini in hac vita. nō tñ cōmu
nis est oib⁹ charitatē habentibz. s̄ solū
p̄uenit viris p̄fectis mūdo totalit̄ renun
tiantibz. **Q**ueritur vtrū de⁹ nos plus
diligat q̄ nos ipsum. **R**ūdet q̄ plus de⁹

diligit hoīes. **E**t h̄ p̄p̄ tria. **P**rimo p̄p̄
certitudinē cognitionis. **U**n p̄bus dicit
q̄ matres plus diligūt filios. p̄pter certitu
dinē q̄ patres. sic plenariā cognitionē h̄z
deus d̄ nobis. s̄ nos solū cognoscim⁹ ipsū
p̄ fidem. et ideo q̄nta p̄fectior est sua cog
nitio. qua nos cognoscit. tanta maior est
sua dilectio ad nos. q̄ nihil amat nisi cog
nitum. **S**ecūdo p̄pter magnitudinē p̄fec
tionis. q̄ntū enī q̄s habet d̄ charitate tan
tum habet d̄ p̄fectione. s̄ deus est ipsamet
charitas. **J**oh. iij. **D**e charitas ē. ḡ sū
mum bonū. **T**ertio p̄pter multitudinē b̄n
ficioꝝ. q̄ b̄nficia sua sunt innumerabilia et
inenarrabilia q̄ nob̄ exhibuit. ḡ plus nos
diliget q̄ ecōuerso nos ipsū. **U**n p̄bus dicit
q̄ benefici plus his diligūt q̄bus b̄nfa
ciūt. **I**tem querit̄. quare i p̄senti fmōe
charitas noīat maximū mandātū. **R**ūdet
tur q̄ p̄p̄ q̄ttuor rōnes. **P**rima rō. quia
de⁹ ex maximo affectu se diligi mādauit.
Dia enī que in veteri et i nouo testamētis
mādātā sūt. oīa ad habendū charitatem
inducta sunt. **U**n **Bern.** Quicqd̄ diui
na lege idic̄t in charitatē ordinat̄. **I**deo
ex maximo affectu se de⁹ diligi mandauit
q̄ ad h̄ mandātū oīa alia ordinant̄. **S**e
cūda rō ideo dilectio maximū manda
tum d̄. q̄ vtilitatē maximā nob̄ confert.
q̄cqd̄ enī agim⁹ ex charitate. totū merito
riū d̄ atq̄ sc̄m. vñ sic aux̄ supductū no
bilitat metallū. sic oīa opa n̄ra charitas
Prop̄ q̄d d̄ **Apo.** iij. **S**uadeo tibi a
me emere aurū ignitū et p̄batū vt locuples
fias. q̄d de charitate vtiq̄ dictū ē. **N**ā vt
dic̄ **Aug.** Charitas si desit frustra habet̄
cetera. si assit oīa habent̄. **T**ertio manda
tum maximū ideo dic̄t. q̄ oēs virtutes i
se p̄fectissime habet. **Q**uarto q̄ p̄ charita
te maxima nobis in celo p̄mia p̄mittūtur
q̄ fm eam in celo p̄miamur et inter ange
los sub et supra collocamur. ergo charitas
maxime nos remunerat in celo et sanctifi
cat. **E**t ex his q̄ttuor causis charitas mā
datū maximū nominat̄. **Q**uantum
ad sc̄m sciēdū q̄ quinq̄ sūt diligēda fm
ordinē charitatis. **P**rimū de⁹ sup oīa est
diligēd⁹. **U**n d̄ i p̄missis verbis. Dilige

dominū deum tuū ex toto corde tuo. i. q. cor tuū nō sit ptra deū. **Un** dicit phus. Principiū vitę 7 oīs mot⁹ corpis 7 sēsus ē a corde. g. cōmunit cū oībus mēbris cor- poris 7 actionib⁹ corū dē. scz visu. auditu. gressu 7 tactu fūiēdū ē deo. sic q. oīa ppē ipsū fiāt. 7 ex tota aīa. i. cū potentis ipsi⁹ aīę. **Primo** cū rōnali scz cognoscēdo bo- nū incōmutabile. irascibili spernēdo ma- lū. cōcupiscibili amādo 7 desiderādo bo- num. **Ex** tota mente scz vt memoria tua fixa sit ī ipsū. sic q. frequēter d. deo cogites. **Secundo** diligere teneor⁹ b. qd ī me est. s. aīam meā. ppriā 7 etiā. primi aīaz. sic ima- ginē trinitatē 7 sic sigillū regis. **Et** sic ima- go diligit⁹ ppter illum cuius ē imago. sic 7 crucifixū diligit⁹ ppter christū nō inqntū la- pis vel lignū sit. b. ex eo q. christuz repsen- tat. **Sic** 7 diligere debeo aīaz meā. 7 post b. aīaz. primi tāq. imaginē dei. **Itē** dilige- debeo aīaz meā 7 primi. q. ē thesaur⁹ p. q. xps oīa dedit. **Un** Aug⁹. **Sic** xps vniū- saliter oēs creaturā. sic aīa omnē corporeā creaturā natura 7 dignitate pcellit. **Un** Bern⁹. **Lot⁹** mūd⁹ iste pciū vni⁹ aīę esti- mare nō pōt. **Qd** enī d. p. toto mundo aīaz suā daret quā. p. humana aīa dedit. **Tertiū** ē. ppriū corpus qd mibi adheret. 7 illud diligere debeo ordinate. sic q. cōser- uem illud in esse vt possim deo fūire. 7 cuz corpe vitā eternaz mereri. **Ergo** oportet me comedere. bibere. dormire &c. **Et** illa oīa mibi meritoria sūt qn ordino ad illę finē. **Quarto** qd ppe me est. i. pxiū. **Et** in hac charitate est qntuplex gradus. **Pā** primo debeo diligere vxorē 7 pntes. **Se-** cundo filios 7 amicos. **Tertio** domesticos. **Quarto** exēneos. **Quinto** iūmicos. **Quin-** to qd infra me est. id est tpalia nō sunt di- ligenda nisi ad sustentationē corpis 7 vt saluti anime pdesse possint. **Un** apl⁹ i. j. **Timo**th. vi. **Habētes** aut alimēta 7 qui- bus tegamur his pnti simus. **Un** dicit christ⁹ in euāgelio vt habet **Luce. xvi.** his q. tpalia possidēt: **Facite** vob amicos &c. **Quantū** ad tertium sciendum q. sunt quinq. signa p. q. q. cognoscē pōt an deū diligat. **Primū** signū ē pctōz declina-

tio. nā q. vere deū diligit carnet oēs offēsas dilecti. **Et** q. christ⁹ maxime offenditur ex peccatis. ideo qui christū vere diligit odit pctm. iuxta ps. **Qui** diligit dñm odit &c. **Itē. j. Job. iij.** **Dis** q. ex deo ē pctm nō facit. **Un** sciēdū q. qlibet bon⁹ christian⁹ pot⁹ d. mori 7 oib⁹ tpalib⁹ bonis puari. q. de- um vno solo pctō mortali offendē. sic plu- res sancti fecerūt. **Hoc** luxuriosi nō atten- dūt q. delectatiōes luxurię deo 7 oib⁹ san- ctis pponūt. 7 pot⁹ volūt cū demonib⁹ et oib⁹ dānatis gñalit⁹ torqñ q. hac delec- tatione carere. **Similit⁹** 7 supbi q. honores mūdānos deo 7 oib⁹ sanctis 7 gaudijs ce- li pponūt. **Similit⁹** 7 auari q. p. modico lu- cro tpali vendūt deū 7 sanguinē christi et beatā virginē Mariā 7 oēs sanctos 7 an- gelos 7 aīaz. ppriā. q. pot⁹ deo 7 oib⁹ san- ctis volūt carere q. b. lucrū tpale nō hñe. **Secūdū** signū dilectionis dei est bona opatio. diligēs enī deū facit oīa ī qb⁹ esti- mat se placere deo. **Job. xiiij.** **Qui** credit ī me opa q. ego facio 7 ipse faciet 7 maiora loz faciet. **Un** Greg⁹. **Probatio** dile- ctionis exhibitio ē opis. **Ergo** si libent⁹ au- dis 7 cogitas d. deo. libent⁹ d. mane surgis ieiunas 7 oras. b. signa sūt dilectiōis dei. **Tertiū** signū ē pxiūz dilectio. **j. Job. iij.** **Si** q. dixerit qm diligo deum &c. **Et** itēz. **Qui** nō diligit fratrē suū quē videt deū quē nō videt &c. **Quartū** signū est patiēs maloz ppeffio. **Cogitās** enī q. d. nos ex charitate castigat libent⁹ sustinet q. quid ex charitate inferē. **Rho. viij.** **Quis** nos sepat a charitate &c. **Si** enī carnalis amor tribulationes 7 dolores alleniat. q. q. sustinet p dilecto. multo ampli⁹ amor dei. **Aug⁹.** **Quę** dura sūt laborātib⁹ lenia sunt amantib⁹. **Et** ex b. sensu d. **Matth. xi.** **Collite** iugū meū sup vos **Et** snbiūgit **Iugū** enī meū suauē ē &c. **Ideo** **Job. dic** **Mādata** dei gñia nō sūt. **De** q. **Bern⁹.** **Li-** bet admirari q. suauē sit iugū dñi qd nō solum non onerat. sed etiam nos portat. **Quintū** signū ē q. libenter munuscula dirigit dilecto suo. **Et** b. fit cū elemosynę tribuūtur paupib⁹ **Matth. xxv.** **Qd** vni ex minimis &c. **Circa** quartū sciendum &c.

q amor dei caret septēplici timore. sollici-
tudine et defectu quē habet amor carnalis
Primus ē q q diligit scz deū semp pōt eū
hēre pēntē. ps. Si ascēdero in celū tu zc.
Secus est de amore carnali. Secundus
defectus ē q nō dubito si ego eum diligo
ipse me diliget. et multo pl⁹ q ego eū. Ipse
enī dicit Proū. viij. Ego diligentes me
diligo. Sec⁹ ē de dilectione carnali. Ter-
tio q certus sū ipsum nō ignorare q eum
diligo qntū etiā et cū q affectu. Et sic non
oportet me sollicitari nec verecūdari quō
ei exponā h q ego diligo eū. nec etiā time-
re q ipse sinistre accipiat. qd carnal amor
nō hz. Quarto q nō doleo q alius secus
loquit⁹ et p ei⁹ amicitia laborat. imo velles
q oēs hoīes h facerēt. Scio enī q p h ni-
hil mihi perit. h magis accrescit. nō enī h
fit alienus. eo q alijs sit familiaris. Hoc
amor carnalis nō cōsequit⁹. Quinto q
nis cū diligā sup oēs. imo sup oia deniqz
nō doleo nec dolere possum. q ipse aliqū
pl⁹ diligit q me. Ratio qz scio q ipse est
iustus et sapiēs et oia iuste facit. Hoc etiā
carnalis amor nō facit. Sexto q ipse tan-
tus ē et ego tā modicus. q mihi sufficit q
int extremos me ponat. dū tñ etiā sim de
numero saluādoz et suorū amicorū. Hoc
etiā carnalis amor nō hz. Septimo q cer-
tus sū q ei⁹ amicitia pdere nō possum nisi
ex meo vitio. Ipse enī in se immutabilis ē
nec mors me ei. nec ipsū mihi auferre pōt.
Hoc etiā carnalis amor nō hz. Si igitur
vultū turbulentū tibi exhibet. d h nō do-
leas. imo d h potius gaudeas. qz ipse dicit.
Ego quos amo arguo et castigo.

**In eadez dnica. Sermo. cxx.
de dilectione proximi.**

Diligēs proxi-
mum tuū zc. Expedito vno
fmone charitatis q deo debe-
tur. Nūc dicendū est de charitate q proximo
debet⁹. ad quā charitatē admonemur per
verba p̄dicta. scz. Diligēs proximū tuū zc.
Vñ in isto fmone tria sunt dicēda. Pri-
mo q sunt illa q incitāt nos ad dilectionē

proximi. Secūdo quō tenemur proximū dili-
gere. Tertio exēplū dilectionis. **Circa A**
pmū sciendū q proximū diligere debemus
ppter attinentiā naturalē siue. ppter pen-
telam. qz omnes sumus fratres ex vno pa-
tre et vna matre. scz ex adam et eua pgeni-
ti quo ad naturalē fraternitatē. Sz quo
ad spūalem fraternitatē etiā sum⁹ ab vno
patre. scz deo. et ab vna matre. scz sancta
ecclesia catholica. Et oēs habemus vnum
baptisma. vnam fidē. et vna hereditatē in
celo possidendā. Vñ Aug⁹. Oēs fratres
sumus fm q homines sumus. qntomagis
fm q christiani sumus. Hinc iterū dicit
Aug⁹. Voluit deus vnicū hominē forma-
re i principio a quo oēs hoīes pcederent.
vt tanqz fratres omnes se amaret. nec sic
factū legim⁹ in angelis. nec in aīalibz bru-
tis. **Secūdo** ppter similitudinez. Eccl.
xij. Omne aīal diligit sibi simile. Et hoc
etiā patet. Nā oēs creature eiūsdē spe-
ciei se mutuo diligūt. Vñ si vrsus. lupus.
leo. et serpēs. crudeliora alijs aīalibus nō
exercent maliciā in eis q sunt sue speciei.
multomagis hō nō debet exercere maliciā
in alios hoīes q sunt sue speciei. Vñ si na-
tura docet animalia bruta frare amorem
et mansuetudinē ad sibi similia. quā exca-
sationē habebūt q rōne p̄diti quā p alijs
hnt talia nō faciūt. **Tertio** diligend⁹ ē
prim⁹ ppter p̄ceptū dei. Joh. xv. Hoc ē p̄-
ceptū meū. vt zc. Vñ sciendū q amand⁹
ē prim⁹ siue credat bon⁹ siue mal⁹. Si enī
credat vel estimat bonus. satis apparet q
amand⁹ ē ab alijs q hic deū amāt. cū talē
de⁹ filiū suū reputet. Et insup christus re-
putat eū sibi i oī genere attinere. Matth.
xij. Quicūqz facit volūtatē patris mei q in
celis ē. ipse me⁹ frater soror et mater est.

Si aut mal⁹ sit. prim⁹ adhuc diligēd⁹ B
ē ppter deū et ppter seipsum. Primo ppter deū
qz si deū diligis et ei⁹ filiū amabis dū sang-
mentis erit. sic ppter deū debes etiā ama-
re eū dum in sang mentis est factus. Simi-
liter ppter ipsum et proximū debes amare eū
et diligere egrotū. In tali enī statu magis
indiget amore tuo qz alio. **Tertio** ppter

teipsum debet eum amare magis enim amando
lucraris cum tibi nocet. quod si tibi beneficium esset.
Red ex hoc efficiunt filii dei. **U**n **M**atth. v.
Piligite inimicos vestros et benefacite his qui
oderunt vos etc. **C**irca secundum sciendum
quod christiani debent se invicem diligere sicut mem-
bra eiusdem corporis. **H**ec enim membrorum di-
lectio quintuplex est in se. ad quam quilibet te-
net. **P**rimum est quod nullum membrum est quod de-
spiciat aliud. quoniam etiam sit magis nobile.
ut oculi et caput non despiciunt pedes. **S**ic
etiam in celo nec archangelus despiciat inferio-
re angelum. nec **M**aria **P**etrum. nec sol lunam
vel mercurium sibi inferiores. quia nullus tam
pulchros habet oculos qui videre despiciat pe-
des suos etiam in luto ambulantes. **S**ic nec
quisquam superior. nobilior. potentior. et ditior in
ecclesia despiciat inferiores sed potius honoret.
De enim non fecit homines ex diversis materiis
sed formavit eos de limo terre. **U**nde rex et
medicus de una materia sunt. similiter dominus et
servus. imperator et leprosus. et sic de aliis. **I**deo
inferiores non sunt contemnendi. **U**n **M**alach.
ij. **Q**uid vultus creavit nos. **Q**uare ergo unus
quisque despiciat fratrem suum. **E**t vere despici-
endi non sunt inferiores. sed potius honorandi. quia
sepe in conspectu dei sunt reges et principes qui hic
apud homines sunt pauperes et despecti. et futu-
ri socii angelorum in celo. **I**deo inferiores non
sunt contemnendi. quia qui inferiores sunt coram hominibus
sepe sunt coram deo superiores. **A**pl. j. **C**or.
xij. **Q**ue putamus ignobiliora membra cor-
poris esse. his abundantius honorare circum-
damus. **M**elius enim vestimus pedes quam oculos.
quam nasum. etiam et faciem. **I**ta dominus quique in celo
melius honorat inferiores quam superiores. **E**t sic
erunt novissimi primi et primi novissimi. quia qui
hic sic habent honores et dignitates et diviti-
as per ceteris quam quibus in futuro erunt posteriores.
Secunda proprietates est quod quilibet membrorum
alij non invidet sed ex corde sibi congratulatur et
condolet. etiam si habeat idem officium. **N**on enim
invidet oculus oculo vel etiam si habeat in-
dignius officium. **N**on invidet pes in pulvere
et luto ambulans capiti vel oculo qui nunquam
tangit pulveres. et multo eo pulchriores sunt.
imo potius vellet ipsos adhuc esse multo

pulchriores. **I**tem non invidet pes cordi quod est
sapientius. vel cerebro quod est melius cultus
ditius vel locatus altius. **N**on igitur quisque dat vi-
num cum sibi dat aqua et hominibus. **S**ic nequa-
quam deus quod alteri invidere pro bono quod dominus
ei prout. vel quia ditior. nobilior. altior. vel
acceptior sit et hominibus. **D**ominus enim ordinavit
membra corporis et ecclesie ut voluit. **N**ec oes
possumus unum officium habere. j. **C**or. xij.
Dia membra non eundem actum habent. **N**unc
autem sicut posuit deus membra unumquodque
eorum vel maius vel minus in corpore. ita quod secundum
ordinationem vel dispensationem dei unum
quodque habet speciale officium vel beneficium.
ita etiam voluit quod in ecclesia deberet esse di-
versitas personarum. **U**n licet oculi non valeant ambu-
lare. vel alios labores sufferre sicut pedes.
circumspiciunt tamen et provident ne pedes de-
vi-ent vel se impingant. aut in foveam cadant.
Si enim in luto cum pedibus ambularent.
excecarent. et ita quod si totum corporis officium
per diversis exercitiis. secundum deputata membra
piret omnino. **E**rgo dilige primum tuum sicut
teipsum. et quiesce ab invidia. **M**are diuine
largitatis invidendo siccare non potes. nec
solus obscurare. vel celum in infernum mutare.
Multo facilius totum mare in dulcedinem
mellis perverteres. de celo infernum faceres. de
aqua ignem. quam fontem diuine largitatis exicca-
res. **Q**uietisce ergo frustra laboras. et aia tua
perdis. nihil cum invidia perficis. nisi quod te tri-
bulas. et bona que facis mortificas. j. **J**ob.
ij. **Q**ui non diligit fratrem suum manet in
morte. **E**t ideo primo compatere et gaude
ut membrum membrorum. et bonum cupias ei. alioquin
non es membrum corporis christi. quia ut dicitur. j.
Cor. xij. **S**i quid patitur unum membrum com-
patiuntur omnia membra. quia cum pes vel oculi
infirmantur aliqua egritudine totum corpus
condolet eis. ita et nos debemus condolere
fratribus si quid adversitatis eis acciderit. et
si bene eis successerit letari. **U**nde apostolus.
Un gloriatur unum membrum congratulatur omnia
membra. **E**t sciendum quod multis sic expedit ut
sint hic de inferioribus. ergo fac de neces-
sitate virtutem. et de bono et gloria alteri
gaude. quia cum coronatur caput congratulatur

omnia membra. qđ 7 si tu similiter feceris multū d' b mereris. **Rūq̃** enī aliq̃s hominū tantā gloriā v'comodū d' aliq̃ b habuit. nūq̃ aliq̃s p' vel mater d' filio. null' d' fratre vel amico. Qntū tu in celo habebis d' q̃libet primo saluā dō. **1. Tessa. ij.** **Que** ē n'ra spes. aut gaudiū aut corona glorię? nōne vos ad dñm **Iesū** christum. **Vos** enī estis gloria n'ra 7 gaudiū. **4. Tertia** pprietas ē qđ q̃libet mēbrū corpis alteri p' sua possibilitate sbuenit. **Mēbra** enī sibi ipsis q̃ hnt inuicē p'cipiāt. nullū enī mēbrū sibi soli retinet aut appropriat officiū suū vel bonū qđ h'z ocul' sibi soli n' videt. man' sibi soli nō laborat 7 h'mōi. **Sz** manus dat ori cibū. 7 eū qui sibi dat os stomacho. stomachus epati. 7 epar alijs mēbris. **Deut. xv.** **Precipio** tibi vt aperias manū tuā fratri egeno 7 paup'i. **Vñ** sicut vis qđ te' i necessitate tibi sbueniat. sic tu primo. **Hāc** etiā doctrinā sumere possum' d' arborib'. cui' cū trūcus bñ firmat 7 succū sibi d' terra attrahit. diuidit illū succū oib' ramis. 7 sic fruct' ex b' multiplicantur. **Si** trūcus succū sibi soli retineret. 7 ramis nō cōdiuideret. arbor sine fructu remaneret. **Simile** etiā videm' d' celestib'. **Lumen** enī stelle virtutes suas sibi a deo datas cōmunicāt cū terra nō soli sibi retinet s' diuī dūt cū nascētib' i terra. s. arborib'. florib' herbis. segetib' 7 h'mōi terre nascentibus put indigēt. qz si terra q̃ sibi desup' dat sibi soli retineret. arbores segetes et huiusmodi fructus nō p'ducerent. **4. Quarta** pprietas ē qđ mēbrū lesū ab alio se nō vindicat. **Sic** etiā debet esse i mēbris ecclesie. **Rho. xij.** **Nulli** malum p' malo reddētes. **Si** os comedit vel bibit. qđ postmodum oculos ledit. vel si pes ceciderit vñ caput ledit v' vulnerat. nō se vindicat. nec i alia mēbra lesa vindictā exercēt. **Si** enī man' secut digitū alteri' manus. nō illi viceuer' sa digitus refecat. **Vñ** stultus est hominī qđ ipse vult se vindicare in suo primo. **Si** enī deo cōmisisses ipse te vindicasset. aliūz grauius puniēdo qđ tu. 7 p' illo honore qđ ins suū tibi nō vsurpasti te vindicaturus gloriose 7 multiplicē remuneraret. **Deut.**

xxij. **Dea** ē vltio. 7 ego retribuaz. **Ideo** indulgendū ē primo. p'p' christū 7 p'p' salutem p'p'riā. **Quinta** pprietas mēbrorū ē qđ vñ mēbrū ex multa dilectione sibi fieri reputat. qđ alteri sit siue bonum siue malū. **Vñ** si pes ledit os dicit. cur me ledisti. **Si** manū aliquid dat os dicit. bene mihi fecisti. **Si** corpus cōprimis os dicit. cur me cōprimis. **Sic** etiā debet esse in ecclesia dei. **Vñ** 7 caput nostrū scz christus dicit. **Act. ix.** **Sau**le saule qđ me p'sequer' **Et** etiā dicit i iudicio **Matth. xv.** **Qđ** vñ ex minimis zc. **Et** qnto qđ magis suū reputat alienū malū vel alienū bonū. tāto sanctior ē 7 deo similior. **Vñ** **Greg. i** moral. **In** tanto quisq̃ p'fectior ē. inqnto p'fectius sentit dolores alienos. **Quantū** **B** ad tertiū sciendū qđ tria sūt signa p' q̃ possumus habere pietatē si habem' charitatē primi. **Primū** ē si primis n'ris i corde bonū fauem' cōgratulantē sincero corde ipsoz bonis tanq̃ nobis. **Secundū** ē vt supra mala eoz eis simili affectu cōpatiam'. **Que** duo tangit apl's **Rho. xij.** **Gaudete** cū gaudentib' flete cū flentib'. **Tertiū** signū est si legē naturalem primis n'ris p' oīa tenem'. qđ p'sistit i duob'. qđ p'mū habet **Iob. iij.** vbi dī. **Qđ** tibi ab alio oderis fieri. vide ne aliqñ alteri facies. **Secundū** ponit **Matth. v.** **Quicūq̃** vultis vt faciant vob' hoīes zc. **Hic** enī duob' p'ceptis a natura traditis ante tēpus legis hoīes i formabāt quō se debebāt circa suos primos exercere. **Vñ** lex natural' docet vt primo sbuenias sic tibi velles fieri si i tali statu 7 necessitate esses. **Vñ** **Hiero.** in eplis. **Vult** enī de' vñ quēq̃ alteri' angustias vt pprias sēire. 7 quō sibi i tali tribulatione si esset sbueniri cupet. ita ipse alteri p'p' deū subuenire d'z si pōt. qđ nō cōpatitur primis nec eis subuenit in necessitatibus. talis habet signū qđ nō est i charitate nec gratia dei. **Vñ. j.** **Iob. iij.** **Qui** h'z substantiā hui' mūdi 7 viderit fratres suū necessitatez habere 7 clausit viscera sua ab eo. quō charitas dei manet in eo. **Unde** **Greg.** **Minus** primū amare cōvincitur. qđ nō cū eo i necessitate illius ea q̃ sibi sunt

Sermo

necessaria partiē. **U**n nos legim⁹ exēplū dⁱ fidelitate amicoꝝ. **P**etrus alfonfus dicit: q^d erant duo mercatores. vn⁹ i egypto alter in baldach. q^d se solo noīe nouerūt et diligebāt. **E**t ille i baldach venit i egyptū. quē egypti⁹ gaudēs suscepit. z oīa sua ei ostēdit. **T**ransactis octo dieb⁹ ille dⁱ baldach gūiter infirmabat. **R**eq^uirit medic⁹. pulsus tangit. vrina inspici^t sⁱ morib⁹ nō inuenit. **L**andē cor suum aperiens dicit se languere ob amorē vnus puellę quā ille egypti⁹ i domo sua nutriebat. z affectaret vt esset vxor sua legitima. **Q**uo audito egyptius puellā ei z oīa q^d cū ea receptur⁹ erat illi dedit. **Q**ui vxorē z oīa p^rdicta suscipiēs ad patriā suā letus redijt. **C**ōtigit postmodū egyptiū oīb⁹ suis amissis egere z nudū ad baldach i noctis silentio venire. z q^d dā tēplū eo intrāte: **E**cce multi q^u rentes homicidā quendā. illumq^{ue} inuenientes. dixerūt eū illud homicidiū ppetrasse. **E**t ille statim pcessit volēs vt saltem p mortē paupertatē suā finiret. **C**apit⁹ z i carcerat⁹ z dⁱ mane ad suspendiū ducit. **A**mico aut^{em} suo dilecto cū multis alijs ad spectaculū currēte dep^rhenso cognito q^d amic⁹ su⁹ esset. voce magna clamauit: **I**nnocentē istū cōdēnatis. **E**go enī illū occidi. nō iste. capit⁹ igi^t ille ali⁹ captiuatus soluitur. **H**omicida q^u int^r alios erat hⁱvidēs. remor⁹ dente p^rscientia exclamauit. nec ille nec iste fecit. sⁱ ego tm̄. dimissis alijs hic capit⁹. **I**udices admirātes duos solutos. z tertiu^m ligatū duxerūt. q^u tandem cognita veritate oēm ei pgnā cōdonauerunt. **C**uius aut^{em} de baldach. amico suo de egypto medietatē oīz bonoz suoz dedit. q^u ille recipiens cū grāti actione. ad patriā suā reu^rsus est.

Alius sermo de eodem.

In his duobus mādatis vniūsa lex pēdet z pph⁹ **M**atth. xxiij. **O**īa diuina pcepta i his duobus pceptis pendēt zc. **I**psa enī decē pcepta i tabulis duab⁹ **M**oyli fuerūt scripta. **E**t i p^rma tabula fuerūt tria p^rma scripta. q^u p^rinebāt ad dilectionē dei. **I**n secunda tabula fuerūt scripta septē q^u p^rinēt ad dilectionē p^rimi. **E**t de ista materia que

re infra s^rmone. cxlij. **Q**.

In dñica. xix. Sermo. CXXI. de religiosis.

Ascendens iesus i nauticulā. transfretauit z venit i cinitatē suam. **E**t ecce offerebāt ei zc. **M**atth. ix. **M**ar. ij. **L**u. ce. v. **D**e oīa elemēta creauerat mūda. sⁱ ex vsu ihabitātū scā sūt imūda. sⁱ xps ea mūdauit. **T**erra q^d facta ē immunda ex effusione sanguinis innocētis. sⁱ chris^t eā mūdauit. q^u trigintatrib⁹ annis sup eam ambulauit. **A**er q^d fact⁹ ē immūd⁹ ex fumo incēsoꝝ i molatoꝝ idolis. sⁱ chris^t hūc mūdauit q^u nō sub tecto. sⁱ i aere pati voluit. z q^u p aera celū ascēdit. **I**gnis fact⁹ ē immūd⁹ ex idoloꝝ hostijs pcrematis. sed chris^t hūc mūdauit. q^u sp̄m sc̄m i specie ignis misit. **A**qua facta ē immūda ex ne^phandis hostijs ablutis. sⁱ chris^t hūc mūdauit q^u i iordane baptizat⁹ fuit et super mare ambulauit. **S**ic hodie legit⁹. **A**scendens **I**esus i nauticulā zc. **U**nde sci. **B**endum q^d p hanc nauem religio intelligit⁹. **U**n i p^rsenti s^rmone dⁱ religiosa vita ē dicendū. q^u ē optima vita q^u cōpat⁹ vitę celesti. **E**t hⁱ i septē. **N**ā sic angeli z sancti viuūt i celo. sic religiosi debēt viuere i monasterio. **P**rimo cōpat⁹ vita religiosa vitę celesti. p^rp^r vnauinitatē. q^u sic angeli i celo z sancti sūt simul i vnū cōgregati i concordia z charitate. sic religiosi debent esse vniti z p^rcordes i deo. **H**ec aut^{em} vnauinitas dⁱ esse i corde ore z ope z i volūtate. i locutione z opatiōe. sic q^d oīa opa in vnū fiāt. **E**t illa vnauinitas valet p^rmo ad impetrandū a deo i orōne q^uquid petierint. obtinet enī multitudo q^d nō obtinet solus. sⁱm illud. **I**mpossibile ē p^rces multoz nō exaudiri. **U**n **M**atth. xviij. **S**i duo ex vobis p^rsenserint de oī re quācūq^{ue} petierit. fiet ill^a p^re meo. q^untomag^{is} q^u n^o duo vel tres sed maxima multitudo p^ruenit ad rogādū aliquid obtinebit. **S**ecūdo ad q^d valet illa vnauinitas. dⁱ q^u ibi ē p^rsentia dei. q^u chris^t morat⁹ cū talib⁹ q^u sic concordēs sūt i bono. **U**nde **M**atth. xviij.